

Scientia Sanctorum

Collecta Ex Meditationibus Ludovici De Ponte, Joannis Busaei, Joan. Suffren, Juliani Hayneufve, Et Antonii Gaudier, &c. E Societate Jesu, In Dominicis, Festa & ferias totius Anni digesta. Cum Indicibus duobus. I. In singulos dies. II. Ad Exercitia Spiritualia

Puente, Luis de la

Dilingæ, 1685

I. Pars Meditationum. De pertinentibus ad purgandam animam à peccatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60561)

PRIMA PARS MEDITATIONUM.

*De pertinentibus ad purgandam ani-
mam à peccatis.*

Introductio ad hanc I. partem.

Meditatio, ut ait sanctus Bernardus, facit ad puritatem cordis: & quod S. Petrus inquit, *Fide purificans corda eorum*, tunc præcipuè contingit,

si mysteria fidei accurata consideratione expendantur: cùmque omnia juvent, potissimùm illa, quæ viæ purgatiuæ conveniunt. Hunc spectant triplicis generis actus.

*Act. 15.
9.*

I. Humi-
litas du-
plex.

I. Cognitio sui, & contemptus, unde existit virtus humilitatis. Porrò hæc est duplex: una eorum qui nunquam animam lethali culpa fœdarunt; qui nihilominus humiliari debent ex consideratione sui nihili, quod ex se sunt, tam quoad naturam, quàm quoad gratiam, quò faciunt Meditationes 6. partis. Altera est eorum, qui aliquando se iniquarunt: isti autem humiliari debent suarum intuitu miseriarum, & his conveniunt Meditationes 1. partis.

II. Dis-
posit. ju-
stificat.

II. Genus actuum est illorum, qui ad justificationem disponunt, ut sunt timor divinæ justitiæ, spes misericordiæ, dolor de peccatis, confessio, satisfactio.

III.

III. Genus actuum, quibus remanentes ex III. Pas-
peccato mali habitus, & inordinatæ passiones fio mor-
mortificantur: nam æquum est, quod poscit A. tificatio-
postolus: ut sicut exhibuistis membra vestra nis.
servire injustitiæ ad iniquitatem: ita nunc exhi-
bentis servire justitiæ in sanctificationem. Et si- Rom 6.
cut portavimus imaginem Adæ terreni, ita por- 19.
temus & celestis. Imò qui ferventiores sunt, 1. Cor.
non debent esse contenti illa paritate, 15, 49.
quam per indulgentiam permittit Apostolus, sed
potius obaudire debent Prophetæ consulenti-
ti: Sicut fuit sensus vester, ut erraretis à Barab.
Deo: decies tantum iterum convertentes require- 4. 28.
tis enim. Cæterum convenit etiam justos, qui
longius progressi sunt in via spirituali, aliquando
se referre ad meditationes purgativæ, siquidem
monemur. De propitiato peccato noli esse sine Eccli 5.
metu. Et. Ne verearis usque ad mortem justifi- 5. c. 18.
cari: Et, Qui justus est, justificetur adhuc. 22. Apoc.
22. 11.

MEDITATIO PRIMA

ET

FUNDAMENTUM RELI- QUARUM.

De ultimo Fine hominis.

PRÆLUDIUM I. Pro loci composi-
tione, cogitabo Deum quasi mare immensum,
ex quo manant veluti rivi creaturæ omnes, at-
que ad eundem revertuntur.

PRÆLUDIUM II. Petam lumen cognoscen-
di pe-

di penitus finem meum, atque ad eum actiones vitæ meæ deviantes dirigendi: illud usur-
Ps. 42. 3. pans: *Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua.*

PUNCTUM PRIMUM.

Quis sit finis hominis.

I. **V**idelicet, ut DEUM laudet ac reveretur; ei que serviens, tandem salvus fiat: quod ait Apostolus, *Habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam.* Quasi **Finis primus hominis.** dicat finis proximus pro hac vita, & sanctitas actionum; ultimus autem, fælicitas æterna. Circa quod expendam, quòd non sum creatus ad indulgendum cupiditatibus; vel ad ambiendum honores, vel opes cumulandas, quod plerique tamen faciunt: sed ad cultum deferendum Deo debitum, ejusque mandatis ac voluntati serviendum, quod perpauci seriò præstant.

II. Quod spectat ad futuram vitam, cum **Ultimus.** humana conditio nihil tale postulare, bonitate suâ Deus destinavit hominem, ut Deum clarè in se ipso videret, eoque frueretur, summo bono; quod est similitudinem fieri Deo: qui eò beatissimus est, quòd se ipsum videt, & amat. *Scimus (inquit S. Joannes) quoniam, cum apparuerit, similes ei erimus, quoniam videbimus eum, sicuti est.* O finem altissimum! & tenebatur alioqui homo, absque tali mercede Deo suo omne obsequium præstare. Præstabo igitur tantò studiosius. Sed proh dolor! quàm aliter meam hæte-

1. Ioan.
3. 2.

hactenus vitam impendi. Dimitte, Domine, dimitte, ut plangam paululum, hanc supinam in tanto negotio negligentiam, antequam vadam ad terram tenebrosam & opertam mortis caligine. Dimitte, Domine, dimitte propter te metipsum. Iob. 10. 10.

III. Quem non promovet tam excellentis finis amor, deterreant mala, quæ deficientem à fine suo consequuntur. Et quid est in hac vita boni, quod vicissim tantam sarciat jacturam? nam, quid prodest homini, si universum mundum lucretur: anima verò sua detrimentum patiatur? Ergo age, anima mea; illuc contende, propter quod condita es, illum satage comprehendere, qui est omne bonum, & extra quem nullum est verum bonum, is est centrum tuum, in quo solo potes adipisci requiem. Damna-
tio.
Fecisti enim nos ad te, Deus; & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Mat. 16. 26. S. Aug. 1. conf. c. 1.

PUNCTUM II.

Quis sit finis aliarum rerum.

UT juvent hominem, ad finem suum consequendum, tam in hac vita, quam in altera sicut ait David: *Dedit illis regiones gentium, & labores populorum possederunt, ut custodiant iustificationes ejus, & legem ejus requirant.* Ps. 104. 44. Circa quæ tria consideranda veniunt.

I. Munificentia Dei erga hominem, in cuius liberatum tot, tamque varia condidit: non ad necessitatem modò vitæ, verùm etiam ad oblectationem: quare, quod ipsis creaturis Deus dedit, DEI.
mibi

Dan. 3.
57.

mihî præcipuè dedit, propter quem illæ sunt. *Benedicite ergo omnia opera Domini Domino: perque singula discurrendo, per caelos elementa, plantas, aliâque pro singulis gratias agam.*

Creatu-
rarum
obse-
quium.

II. Quod, cum ipsæ creaturæ obsequium suum tam fidele mihi præstent: contra ego eis abutar: siquidem non utor, ut mediis, ad finem meum consequendum; sed tanquam in fine proprio, in illis acquiesco, quæ est inordinatio maxima: idque facit omnis peccans, vel ipsa naturali creaturarum inclinatione reclamante, quæ proinde liberari à servitute ipsa cupiunt, quam serviunt peccatoribus. Et verò, si possent, subducerent se à sensibus eorum, ne illos oblectarent, quando in Dei offensam cedit, verèque ipsi peccatores digni essent tali subtractione, nisi ratio divinæ providentiæ eam vetaret, quæ *Solem oriri facit super justos & injustos, & pluit super bonos & malos. Desebo meam & similibium ingravidinem, in tanto abusu donorum Dei, & mediocum consequendi finis.*

Matth.
5. 45.

Notitia
DEI ex
creatur.

Rom. 1.
20.

III. Serviunt etiam creaturæ ad finem hominis: quia ex ipsis Creator illarum cognosci potest, & amari: & invitant quodammodo ipsæmet hominem ad divinas perfectiones contemplandas, quæ in eis sunt adumbratæ. Nam *invisibilia DEI per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur: sempiterna ejus quoque virtus & divinitas.*

PUNCTUM. III.

Ufus re-
ctus.

I. **E**X duobus punctis præcedentibus, tantumquam ex præmissis certis & necessarijs, colli-

colligitur illa conclusio, & vitæ regula, oportere hominem indifferentem esse circa usum omnium creaturarum: ut vel utatur, vel abstinere, vel hoc aut illo modo utatur, prout ad finem suum ultimum conducit. Quæ indifferentia est apex perfectionis, & origo omnium bonarum actionum, contraque est peccatorum omnium radicitus extirpatio.

II. Hinc aggrediar perscrutari cor meum circa affectiones rerum creaturarum, divitiarum, bonorum, voluptatum, cognatorum & amicorum, aliorumque omnium, quæ suspecta esse possunt: & sicubi hæret affectus, enitar evellere, meque in indifferentia vera constituere, in manus Dei projiciendo, qui maximè illis providet, qui se totos ipsi committunt, sicut etiam promittit: *Quærite primum Regnum DEI, & hæc omnia adjicientur vobis.* *Matth. 6. 33.*

III. Et quia huc assurgere non est virium hominis: auxilium divinum suppliciter implorabo. *De his punctis plura in sexta parte.*

PUNCTUM IV.

Altera conclusio ex iisdem principijs sequitur: quod peccatum super omnia mala detestandum sit: quippe quod solum privat hominem suo fine, eique directè adversatur, præfertim mortale: quare in Scriptura dicitur Deus *factis malis abnegari, venter esse Deus, & pecunia idolum*: quia Deus honore finis ultimipri- *Tit. 1. 16. Phil. 3. 19. Eph. 5. 5.* vatur, peccando: isque in creaturam transfertur, quæ Deo præfertur.

ME-

MEDITATIO II.

De triplici peccato, Angeli, Adæ, & particulari quocunque.

A Stimatur gravitas peccati in hac meditatione ab exemplis, quæ merito formidare debemus, atque ex eis cognoscere imbecillitatem nostram, ne fidamus nobis ipsis.

Pro introductione hujus & sequentium meditationum cogitabo, Deum pro tribunali sedentem, aspectu formidoloso: à facie cujus fluvius igneus rapidusque egreditur, ad hauriendos peccatores: me verò multorum criminum reum, catenis vincitum, coram illo assistere, sententiam promeritam excepturum.

PUNCTUM PRIMUM.

Lapsus Lucifer, & sequacium Angelorum.

- I.** **A**ngelus qualis fuerit creatus. *Tu signaculum similitudinis, plenus sapientiâ & perfectus decore, in delitiis Paradisi fuisti: omnis lapis preciosus operimentum tuum.* Hi lapides fuerunt. 1. quod purus spiritus sine ulla corporis admixtione. 2. quod immortalis, ut nec posset mori. 3. quod intelligens, & mirâ ingeni subtilitate ornatus. 4. quod liber, ac dominus suarum actionum. 5. quod sapiens, omni scientia præditus rerum creaturarum. 6. quod potens super omnes creaturas. 7. quod sanctus à donis gratiæ. 8. quod incola cæli Empyreï. 9. quod capax
- Ezech. 28. 13.*
1. Angelorum dignitates.
2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

pax videndi Deum in semetipso ; & cum spe certa id assequendi , modò perstitisset.

II. Quod ingratus ex iis ipsis donis accepit II.
ruinæ occasionem , inquit Scriptura: *Elevatum* Ingrati-
est cor tuum in decore tuo. tudo.

III. Quod in momento deturbatus est. *Vi-* Ezech.
debam Satanam, tanquam fulgur de celo caden- 28. 1.
tem: nec ullus ei relictus pœnitentiæ locus, idque III.
ad nostram instructionem: ut monet S. Petrus Ultio
DEI. DEI.
Si enim Deus Angelis peccantibus, non pepercit, 2. Pe. 24.
sed rudentibus inferni detractos in Tartarum tra-
didit cruciandos, quanto magis nos?

IV. Applicabo hæc tria ad me, æstimans bo- IV.
na accepta: ingratitude à me redditam, abu- Refle-
sumque donorum, ac promeritum iudicium: xio.
tantò magis, quod non unum, ut Angelus, sed
plurima peccavi: nō cogitatione tantum, ut ille,
sed verbo & opere; nec in uno genere, ut ille,
superbiæ: sed in multis, & quod maximum est,
contra sanguinem Christi, in quo redemptus &
sanctificatus sum, cum non item Angelus. Con-
cutiar debito timore à periculo, in quo versatus
fui: mirabor patientiam & longanimitatem Dei
& meum iudicem deprecabor.

PUNCTUM II.

I. Peccatum Adæ, in quo similiter tria
considerabo.

Q Ualis creatus sit, videlicet 1. ad imaginem I.
& similitudinem ipsiusmet Dei. 2. Gratiâ Dona
donatus: quâ erat Filius DEI adoptione. 3. Adæ. Adæ.
Cum iustitia originali: quâ appetitus plenæ 1. 2. 3.
C ratio-

4. rationi subiectus erat. 4. Immortalis, ut posset non mori, si vellet: & immunis ab ærumnis & miseris, quas nunc patimur. 5. Dominus creaturarum factus, & indita illarum cognitione imbutus, ut omnibus nomina imponeret. 6. In loco deliciarum constitutus, transferendus aliquando in cælum cum glorificato corpore ad visionem DEI.

II. Quàm ingratus extiterit, nam Eva acquievit serpenti pollicenti: *Nequaquam moriemini, sed eritis sicuti dii, scientes bonum & malum.* Ingratitudo. Genes. 3. Adam etiam, quem saltem oportebat sapere, indulgit mulieri, ut gustaret de fructu, contra præceptum DEI.

III. Quæ sit pœna consecuta. 1. Spoliati sunt gratia adoptionis. 2. Exuti iustitia originali, rebellante appetitu. 3. Necessitati moriendi facti sunt obnoxij, & tot tantisque miseris, quas posteris etiam magno sanè suo damno experiuntur: qui etiam nascimur filij iræ, quia in Adamo peccavimus. Atque ex eo peccato tanquam origine pullularunt plurima alia, quotquot ab hominibus perpetrantur. IV. Denique genus humanum factum est reum æternæ damnationis, actumque in exilium, ut in sudore vultus sui pane suo vescatur, vitamque sustentet: terra etiam ipsa propter hominem à Deo maledictioni devota.

IV. Expendam, quod ego similiter diaboli tentationibus circumveniri me quàm sæpissime passus sim, carne ut altera Eva, spiritum pelliciente: quòdque per superbiam, Dei similitudinem

dinem affectaverim, arrogans mihi non mea, sed Dei: & tandem, quod pro una Adæ inobedientia, ego innumerabiles admiserim.

V. Quod Adam diuturnam valde pœnitentiam egit, toto vitæ tempore, quam extraxit ad nongentos annos. *Et eduxit illum*, ut ait Sapiens, *à dilecto suo*, cujus exemplo seriam agam pœnitentiam, Deo supplicans, ut nunc feriat, urat & secet, modò in æternum parcat.

V.
Pœnæ
gravitas.
Sapient.
10. 2.

PUNCTUM III.

Circa peccatum quodcumque lethale.

I. Cogitatione in infernum descendens, ibi contemplantur complures, qui ob unum aliquod peccatum mortale sempiternas pœnas luunt, alij ob aliud: & ex iis aliqui, qui vixerunt aliquando piè & sanctè: sed per remissionem, in peccatum lapsi in eo mori permitti sunt, justo Dei judicio: atque ita delinquentes in uno, *facti sunt omnium rei*, sicut ait S. Jacobus, hoc est perinde æternæ damnationi addicti, etsi non pari pœnæ.

I.
Pœna u-
nius pec-
cati.

Jac. 2.
10.

II. Considerabo, quòd idem mihi contingere potuerit, qui sæpe sæpius peccavi, & infernum in singulis promerui: quòd autem secus evenerit, non ullis meritis meis, sed bonitati singulari Dei erga me adscribam, simul gratias agens, & constituens firmiter non abuti amplius Dei patientia, & commissa per debitam pœnitentiam expiare.

II.
Reflec-
tio.

III. Expendam, quòd præservatum esse à damnatione, cum illam meritò poteram incur-
C 2 rere,

III.
Præser-

vatio
quid.

Psal. 85.

rere, perinde est, atque ex ipso inferno fuisse ereptum: ut dicere possim: *Confitebor tibi Domine: quia misericordia tua magna est super me, & eruisti animam meam ex inferno inferiori.* Jam, si quis inde ereptus fuisset, locusque poenitentiae ipsi datus, qualem & quantam libentissimè perageret? quàm se gratum exhiberet? *Faciam ergo idipsum.*

PUNCTUM IV.

I.
Passio
Christi
pro pec-
catis.
Luc. 23.
31.

I. **A**E Stimanda est gravitas peccati, praecipuè ab exemplo Christi, quod efficacius multò est tribus reliquis. Nam, *si in viridi ligno talia fiunt*, & Filius Dei tanta debuit pati pro expiandis peccatis alienis; *in arido quid fiet?* quantum suppliciorum reservabitur ipsi peccatori? 2. Itaque representabo mihi Christum per omnes passionis suae partes, pro me exsolventem; variòsque affectus excitabo in me, modò timoris à tanta severitate iudicii; modò compunctionis, quod causa extiterim; modò vindictae de meipso: sed & certos Christi cruciatus certis peccatorum generibus applicabo, tanquam pro illis inflictos, ut fel & acetum pro gula coronam spineam pro superbia, flagella pro carnis indulgentia, atque ita de aliis: & tandem à Christo supplex petam mihi efficaciter applicari fructum ipsius passionis: & pro ea gratias agam.

ME-

MEDITATIO III.

De gravitate peccatorum ex multitudine, & pugnancia cum ratione.

PUNCTUM PRIMUM.

1. **M**ultitudo colligenda est ex decursis omnibus vitæ partibus & officiis, atque fieri debet cum sensu animi, qualis Ezechie Regis. *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ meæ.* Ac præter mihi cognita, ne dubitem restare complura ignota, pro quibus David: *Ab occultis meis munda me Domine.* Multitudo peccatorum. Isai. 38. 15.
2. Fugiunt autem nos vel per oblivionem, vel ob subtilitatem; ut interni motus superbiæ, sinistrae intentiones, omissiones: vel ex ignorantia, & circumventionem inimici per speciem boni operis. 3.
3. Ex utrisque notis & ignotis colligam immensum numerum, ut dicere possim cum Davide: *Super capillos capitis mei multiplicatae sunt iniquitates meæ: & cum Manasse: Super arenam maris.* Unde laudabo patientiam Dei, qui non unam aut alteram à me injuriam, quod ipsum apud homines vix toleratur, sed innumera- biles sustinuerit. 3. 2. 2. Paral. in fine.

PUNCTUM II.

- Æ** Stimabo jam ex multitudine gravitatem meorum peccatorum: nam si quodvis lethale est instar lapidis molaris, quo deprimimur in profundum abyssi; quam deprimunt tot, talesque
- I. Gravitas peccatorum. Luc. 17. 2.
- C 3

2. Pe. 3. 4. 1. 2. 3. 4. 1. 2. 3. 4. 2. Pet. 2. 22. Mat. 18. 26.

lesque lapides? Ne cecidit ex tot peccatis velut catena ferrea, ad infernum usque pertingens, quâ peccator constrictus illuc pertrahitur, quemadmodum Lucifer cum suis à cælo ipso detractus est *rudentibus inferni*, ut ait S. Petrus. 2. Sunt etiam instar crudelium ferarum, quæ animam circumstant ad laniandum ac devorandum. *Aperuerunt super me os suum, sicut leo rapiens & rugiens.* 3. Sicut denique debitum illud decem millium talentorum, cui solvendo nemo est, quamvis omnia ejus bona divendantur. 4. Et augetur malum, quod in eadem peccata sæpissime relapsus sum: *Sicut canis ad vomitum reversus, & sicut sus lota in voluabro luti*, Sed adhuc semel: *Domine! patientiam habere in me, & omnia reddam tibi, per gratiam tuam.*

PUNCTUM III.

1. Peccatum contra rationem.

1. **E**T cùm homo ad imaginem & similitudinem Dei factus sit, per peccatum jumentis insipientibus comparatur, & eis similis efficitur, si minùs quoad substantiam animæ, certè quoad vitam & operationes: nam operari est vivere. 2. Deinde assiduitate peccandi habitus contrahit bestiales, quibus quasi in naturam versis, continenter agitur ad malum. 3. Et postremò quid deformius, quàm rationem ancillari sensui? spiritum carni? Quin homo fit servus diaboli & peccati, à quo enim quis superatus est, hujus & servus est. *Et omnis, qui facit, servus est.*

ait peccatum, servus est peccati. Certè & diabolus & peccatum plus valent in animã peccantis. *Ioan. 8. 34.*

MEDITATIO IV.

De gravitate peccati ex vilitate hominis.

PUNCTUM PRIMUM.

Quid sit homo secundum corpus?

EX limo terræ, fœnum & flos agri, vapor ad modicum parens, umbra fugiens, *Qui brevi vivens tempore, repletur multis miseriis, & innumeris necessitatibus est obnoxius: & hic eum, à quo juvari potest, tam audacter offendit, & eum, Qui perdere potest in gehennam?* *Utilitas corporis Iob. 14. 19. Mat. 10. 28.*

PUNCTUM II.

Quid sit homo quoad animam?

1. EX nihilo creatus: *Substantia mea tanquam nihilum ante te: & in nihilum recideret, nisi à Deo conservaretur: & sine quo nihil potest agere.* *ps. 38. 6. Vilitas animæ.*
2. Deinde in peccatis secundum animam conceptus est, & immoderatis passionibus agitur intus; foris autem ab invisibilibus inimicis incessanter appetitur: unde passim peccatis involvitur, ut melius foret, si natus non esset.
3. Et tandem, ut ait S. Augustinus, *nulum est peccatum, quod unquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo?* *Soliloq. cap. 5.* ita ex se miser est, & totus, quasi ulcus, unde sanies fluit, nisi sanetur

fanetur à gratia. Et hic irritabit illum, à quo solo
è tantis malis vindicari potest?

PUNCTUM III.

*Quàm sit exile bonum, quod homo
quisque habet.*

1. **P**rimum comparatione aliorum omnium
hominum: plura enim in aliis sunt, quibus
carent singuli. 2. Deinde quid sit præ omni-
bus hominibus & Angelis. 3. Et tandem quid
respectu Dei; nam *omnes omnino gentes quasi
non sint, sic sunt coram eo: & quasi nihilum &
inane reputata sunt ei, & tanquam momentum
statera sic est ante te orbis terrarum, & tanquam
gutta roris antelucani, quæ descendit in terram.*
Quid sunt stellæ in præsentia Solis? Nec appa-
rent quidem. Quid bona omnia creata in unum
hominem congesta sive corporis, sive animi?
nihil. Nemo bonus, nisi solus Deus. Et tantil-
lus non veretur liberrimè hunc offendere? hunc
irritare? propterea *agam penitentiam in favil-
la & cinere.*

Isa. 40.

17.

Sap. 11.

23.

Luc. 18.

19.

Iob. 42.

6.

MEDITATIO V.

*De gravitate peccati ex Dei offensi
Excellentia.*

PUNCTUM PRIMUM.

*Perpendam divinas perfectiones, ex
quibus potissimum aggravatur peccatum.*

I.
Bonitas.

I. **E**st bonitas, ob quam Deus est dignus in-
finito amore, quali se ipse amat & beati
clare

clarè eum videntes, toto corde in eum feruntur, nec possunt non ita ferri; tanta est illius amabilitas: & hunc ego flocci habui?

II. Immensitas, quâ replet omnia, notitiâque infinita. Itaque in sinu, quasi Dei, existens, non tantùm in conspectu, non dubitavi ea patrare, quæ serenissimi ejus oculi execrantur. Oculi enim ejus mundi sunt, nec vident malum, nec respicere ad iniquitatem sine horrore possunt.

II.
Immen-
sitas.

Haba. I.
13.

III. Omnipotentia, quâ rebus omnibus dat esse & operari, ut ipsæmet actiones malæ, quâ sunt aliquæ res, exerceri sine illo nequeant; concurrat autem pro bonitate sua, ut naturæ cursum teneat, & libertatem humanam seruet. Igitur cooperatione divina ego abutor, & eam servire facio meæ cupiditati.

III.
Omni-
potentia.

PUNCTUM II.

*Ex beneficiis acceptis à liberali DEIma-
nu aggravatur peccatum.*

I. **I**pe creavit, conservat, & gubernat. *Hæc-
cine reddis Domino, popule stulte & insipiens? nunquid non ipse est Pater tuus, qui possedit te, & fecit & creavit te? Deum, qui te genuit, dereliquisti, & oblitus es Domini Creatoris tui? En,* quot verbis similibus inculcat, ut indignitatem offensæ apprehendam.

I.
Benefi-
cia.
Deut.
32.6.

II. Redemit, & quonam modò, & quanti? ipse Pater, Pastor, Medicus, Magister, & Salvator meus, & hunc, peccans iterum crucifixi, & ostentui habui.

II.
Heb. 6.6.

III. III. Sanctificavit. Huc spectant Sacramen-
ta idcirco instituta, præsertim Baptismus, Ev-
charistia, Pœnitentia; nec non sancti Spiritûs
internæ inspirationes & auxilia, millêque media
divinitûs oblata, & ipse tandem sanctificationis
finis, promissa Resurrectio, & gloria. Quæ
cùm ita sint, quid ni dicam majori jure, quàm
Joseph, quando pelliciebatur ad peccatum;

Gen. 39. *Quomodo possum hoc malum facere, & peccare*
9. *in Dominum meum?* Et illud Saulis ad David:
1. Reg. 24. 18. *Justior tu es, quàm sim, ego autem reddidi tibi*
mala.

PUNCTUM III.

Propter quid offenderim DEUM.

Causæ
peccan-
di.
Jerem. 2.
12.

Gen. 25.
33.

PROPTER levissimam rem, sive voluptatem,
sive lucrum, sive auram popularem: tales
mihi Deos fabricans, & barrabam Christo præ-
ponens; *Obstupescite cali, & porta ejus desolami-
ni vehementer. Duo enim mala fecit populus
meus: Me dereliquerunt fontem aque vive,
& foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ
continere non valent aquas. Pejus hoc, quàm
quod Esaii primo genita sua vendiderit pro lentis
edulio: quæ ille recuperare amplius non potuit;
At, quæ est bonitas & misericordia DEI, mihi
licet, gratiâ ipsius.*

PUNCTUM IV.

Sap. 5.
18.

STUPOR & exclamatio, qui me tam ingratum
terra sustinuerit? neque armaverit DEUS

crea-

creaturas ad ultionem inimici, quin servire eas mihi fecerit, solem, astra, elementa, plantas, animalia, & ipsos Angelos.

MEDITATIO VI.

De gravitate peccati ex pœnis.

PUNCTUM I.

EX pœnis temporalibus, quæ infligi à DEO solent in bonis, tum externis, tum corporis, & in vita ipsa. Certè tria illa, fames, bellum, bestilentia, quorum data est optio Davidi, à peccatis venire solent.

PUNCTUM II.

Peccatum est malum tantò majus illis omnibus pœnis, ut simul omnes non sufficiant solvendo debito pro uno peccato mortali. Peccatū pœna majus.

I. Ratio; Quia istæ pœnæ privant hominem bono aliquo creato & finito: culpa autem bono infinito. Et sicut DEUS absolutè solus est bonus; ita illud absolutè est malum, quod privat DEO, reliqua secundùm quid mala. Quare bene Eleazarus olim respondit: *Premitti se male in infernum, quàm pravaricari legem DEI.* 2. Mal. c. 6. 23.

II. Ratio: Hinc fit etiam, quòd DEUS cum reliqua mala inferre valeat, nam non est malum in civitate, quod Dominus non fecerit, (culpæ tamen auctor esse non potest. Item, cum Filius DEI ad omnia alia se demiserit mala, peccatum vel minimum non potuit admittere. Amos. 3. 6.

III.

III. III. Ratio. Quod mala cætera adhibentur à DEO in medicinam peccati, nemo autem sapiens medicus intulerit majus malum ad curandum minùs. Certè Christus ideo tot illa & tanta per-
 passus est, ut medicinam faceret peccato.

PUNCTUM. III.

Majus
 æterna.

EX comparatione æternæ pœnæ. Nam mala omnia præsentis vitæ nec computantur in partem supplicii culpæ debiti, sed de integro punitur peccator in inferno, quamvis summa in hac vita fuerit passus. Id autem justè fit: nam, cùm peccatum sit habendum infinitum à majestate infinita Dei offensi, debet quoque pœna esse infinita. Talis est inferni pœna, eò quod privat Deo. *Sed quia hæc amanti-
 bus duntaxat pœna est, non contemnentibus,* ut ait Augustinus: *in Ps. 49.* ideo istis decreta est pœna sensus inferni, præ qua præsentis videri umbra debent.

PUNCTUM IV.

Peccati
 pejus in-
 ferno.

TAndem, vel ipsæ inferni pœnæ simul omnes non æquant peccati malitiam, ut si optio detur vel illas subeundi, vel peccatum admittendi, prius omnino præoptari debeat. Sed hæc collatio non est necessaria, quando dari nequit casus, ubi alterutrum sit necessariò eligendum.

DE NOVISSIMIS.
MEDITATIO VII.

De proprietatibus Mortis.

PUNCTUM PRIMUM.

1. **Q**uod sit certa & inevitabilis: & ita quidem, ut Deus præfiniverit diem & horam, quæ præteriri non poterit. Proinde convenit, ut omnem vitam ponam in servitio Dei, à quo per momenta pendet. 2. Porro DEUS aliquando vitam prorogat ultra naturales causas, vel ad preces, ut Ezechiaë, & iis qui susci-
 tantur à mortuis; vel ob alia consilia suæ providentiæ. Aliquando etiam minuit, vel *Nemalitia mutet intellectum*; vel contra in pœnam. *Virī sanguinum non dimidiabunt dies suos.* Et pro expiando peccato in hac vita: ut ille Prophetā, qui quod cibum sumisset contra prohibitionem, ab alio circumventus, occubuit à leone.

1.
Mors
certa.

2.
4. Reg.

20.

Sap. 4. 11.
Psal. 54.

3. Reg.
13. 34.

PUNCTUM II.

Quod dies, locus & modus latent: hoc tantum homo scit, quod veniet uti fur. Atque id ita ordinavit Deus, ut advigilaremus semper, ut ipse monet Christus. *Vigilate: quia nescitis diem, neque horam: Et, Estote parati, quia, quā horā non putatis, Filius hominis veniet.* Quam rem pluribus parabolis inculcavit, ut

Mors in-
certa.

1.
Vigilan-
dum.
Mat. 24.
42.
Mat. 5. 2.

de

2. de decem Virginibus. 2. Recolam igitur casus auditos, aut visos & quotidie eveniunt improvisi, & per eos admoneri me intelligam, cui perinde possint contingere. 3. Cogitabo etiam quovis mortali peccato me reddi dignum tali animadversione. Nam Christus de quibusdam ruina oppressis pronuntiavit: *Putatis, quod pro omnibus Galileis peccatores fuerint, quia talia passi sunt: non dico vobis, sed nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis*: quasi dicat, non gravissima tantum peccata merentur talem animadversionem, sed quaecunque, nisi poenitentiam expientur. Et ausim, vel horam in peccato permanere? quis me securum reddit, cum Christum sciam comminari omnibus? ergo homo, *Miserere anima tua placens DEO.*

24.

PUNCTUM III.

1. **Q**Uod semel tantummodo mori datur: *Statutum est omnibus hominibus semel mori: proinde, si semel male, caret remedio in omnem æternitatem: uti contra, absque periculo jacturæ est mors semel obita in gratia Dei. Ubi ceciderit lignum, sive ad Austrum, sive ad Aquilonem, ibi erit.* 2. Hinc obstupescam, qui fiat, ut homo ista pro certissimis habens ex fide divina tam incurius vivat suæ salutis. 3. Deinde excitabo meipsum ad curam majorem, & fervorem suppliciter orans, ne ad Aquilonem mihi cadere contingat. Discutiam quoque, quid hoc momento foret mecum, si mors obreperet.

ME-

MEDITATIO VIII.

Ea, quæ agunt moribundum, vel sunt
præterita, vel præsentia, vel futura.

PUNCTUM PRIMUM.

1. **P**Ræterita in primis sunt peccata, quæ tunc 1.
uno agmine obsidebunt animam, ac im- Memo-
portunt, se ingerent, ut impleatur illud; Cir- ria præ-
cum dederunt me dolores mortis, & torrentes ini- teritorū.
quitatis conturbaverunt me, dolores inferni cir- Ps. 17. 5.
cum dederunt me, præoccupaverunt me laquei
mortis. Quare de propitiato peccato noli esse sine Eccl. 5. 5.
meta. 2. Deinde occurret animo jactura facta 2.
temporis in rebus inutilibus, & vanis, pro qui-
bus poteram multa mihi merita cumulare. 3. 3.
Neglectus etiam mediolorum, quibus juvari po-
tui, præsertim Sacramentorum. 4. Tunc pro- 4.
posita concipiam bene agendi, quando copia
agendi non dabitur; & illa fortè inutilia, quod
extorta necessitate, ac minimè sincera. Ut
quondam Antiochi Regis; de quo Scriptura:
Orabat scelestus hic Dominum, à quo non esset Mach. 6.
misericordiam consecuturus. Itaque hora illa re- 8.
vellabit fraudes, quibus nunc circumvenimur à
mundo & diabolo; & ostendet sero vanitatem
esse, quæ modò suscipimus. 6. Proinde discite 6.
nunc sapere, ut non defrauderis à die bono, & Eccl. 14.
particula bonæ diei non te prætereat, quo minùs 14.
in bono semper proficias.

PUN.

PUNCTUM II.

Relictio præsentium. I. PRæsentia quoque affligent, quando non deseritur sine dolore, quod cum amore possidetur. Sunt autem triplicia. 1. Bona externa. *O mors quàm amara est memoria tua homini, pacem habenti in substantiis suis!* & eò magis, si cum peccato fuerint acquisita, in quos dicetur: *Panis ejus in utero ejus vertetur in fel, divitias, quas devoravit, evomet.* 2. Personæ conjunctæ & charæ, à quibus divellemur; *Siccine separat amara mors?* Vósne etiam reliquendi? 3. Corpus ipsum, diutina atque arcta societate cum anima conjunctum; & cum corpore, simul omnium, quibuscum corpore fruimur, æterna jactura facienda est.

II. Inquiram in me, an horum aliquid inordinatè diligam, & nunc potius istis moriar; quàm cum deserenda sunt.

III. Expendendum etiam quàm sit absurdum, ob ea quæ mox amittenda sunt, æternam vitam in discrimen vocare.

PUNCTUM III.

Futurorum timor. DENIQUE affliget timor futurorum, ut cum quis jamjam expectat definitivam sententiam, in qua agitur de opibus, honore, & vita: nec satis ei constat de eventu. Hic etiam agitur de bonis & vita æterna, & sententia erit irrevocabilis: & tam incerta, ut nec justus sciat: *Utrum amore vel odio dignus sit: & quamvis nihil sibi conscius: non tamen in hoc justificatus sit.* 2.

Accedet

Accedet tentator, calcaneo maxime insidians, illudque ingerens, *Si justus vix salvabitur, impius & peccator ubi parebunt?* qui & aliis mille modis turbare phantasiam, & illudere homini potest, & solet. Nunc despiciam, quid tunc maxime terrere me possit & occurram, & pro felici morte Crucifixum deprecabor.

1. Pet. 4.
18.

MEDITATIO IX.

De particulari Iudicio statim à morte.

PUNCTUM PRIMUM.

I. Quæ personæ interveniunt. 1. Anima judicanda, exuta corpore, & iis quæ corpus comitantur, perinde rustici, ac Regis: & quæ animam sequuntur: scientiæ nihil conferent, sola juvabunt bona opera. 2. Cingent latera Angelus custos, & malus, diverso affectu, prout erit diversa conditio animæ: nam bonæ applaudet bonus, malus mœrebit; e contra, si mala sit. 3. Assidebit iudex Deus, invisibilis quidem, sed certis signis suam præsentiam manifestans, infinite sapiens, justus, potens, à quo non appellatur: & in oculis ponentur omnia, quando libri aperientur nostrarum actionum, ut non sit tergiversationi locus.

I.
Iudicio
assisten-
tes.
1.
2.
3.

II. Cogitabo me assistere; atque ut salutarem timorem concipiam, videre iudicem ipsum irato vultu, & accusatorem diabolum gestientem, ac in me impletum illud: *Diabolus stet à dextris eius: cum iudicatur, exeat condemnatus.* Contra

II.
Timor.
Ps. 108. 6

D verò,

verò, ut spem excitem, aspiciam benevolam
 judicem & Angelum custodem ardentem mi-
 hi, atque abigentem à me dæmonem, illis
 verbis: *Increpet in te Dominus, Sathan! qui elegis*
hunc: numquid non iste torris est erutus de igne?

Zach. 3.
 2.

PUNCTUM II.

1. **T**empus & locus judicii hujus 1. Tempus est
 Tempus & locus momentum illud, quò anima solvitur à
 corpore: in eo accusatio, sententia, & execu-
 tio perficiuntur. O momentum æternitatis
 principium, sive gloriæ, sive pœnæ! 2. Locus
 est ille ipse, ubi homo moritur. 3. Quid si hoc
 momentum, quid si hic locus decernet? uxor
 Lot, ubi se convertit retro, ibi judicium tulit.

Gen. 19.
 26.

PUNCTUM III.

1. **O**rdi judicialis. Accusatores erunt tres:
 Accusa- 1. Diabolus, qui per excellentiam dici-
 tores. tur *Accusator fratrum*: accusabit de iis, quæ
 1. ipsius instinctu peccavi, & cùm interna nostra
 Apoc. 22. non perspiciat, affirmabit plura ex conjectura,
 10. vel etiam malitia. 2. Erit conscientia, mille te-
 2. stes: hîc omnia patebunt, unde animam existi-
 Luc. 12. mulet, de qua istud est: *Cùm vadis cum adversa-*
 58. *rio tuo ad principem, in via da operam liberari ab*
illo, ne forte trahat ad te judicem, & iudex tradat
te exactori, & hic mittat te in carcerem. Adversa-
 rius est conscientia, à qua in via liberatur, qui
 in hac vita eluit peccata. 3. Quodammodo erit
 ipse Angelus custos, cujus posthabui monita,
 & officii ingratus fui.

II. Exa-

De Iudicio particulari. § 1

II. Examen erit I. accuratissimum, usque ad
 verbum otiosum, nec de commissis tantum, sed ^{II.} Examini-
 etiam de omissis, ac de mediis non adhibitis, de ^{nis con-}
 neglectis inspirationibus, de beneficiis postha- ^{ditiones}
 bitis, tam communibus, quam privatis: ac de
 ipsis circumstantiis bonorum operum: Quò
 pertinet illud: *Ego iustitias iudicabo.* 2. Fiet hoc ^{Psal. 74.}
 examen in tanta luce, ut anima conspiciat om- ^{3.}
 nia mala sua: & gravitatem illorum æstimabit, ^{2.}
 & quæ pro peccatis non habuit, non adver-
 tit, vel oblita est, repræsentabuntur ei omnia: si-
 cut dicit Dominus. *In tempore illo frutabor Ieru-* ^{Sop̄s. 12}
salem in lucernis, abditos quosque angulos: nec
 Babylonem tantum, sed & Ierusalem, justos ip-
 sos. *Heu non intres in iudicium cum servo tuo Do-* ^{Pf. 42.}
mine, quia non justificabitur in conspectu tuo om-
nis vivens. 3. At vicissim Deus bona opera ju- ^{3.}
 storum etiam minuta, usque ad calicem aquæ
 frigidæ, producet & repræsentabit animæ, ad
 ipsius mirificam consolationem: *Opera enim il-* ^{Apoc. 14.}
lorum sequuntur illos. ^{13.}

PUNCTUM IV.

EXamine factò, anima primùm expoliabitur ^{Privatur}
 donis, quæ residua erunt, ad eum modum, ^{donis.}
 quo degradatur sacerdos, sacræque vestes de-
 trahuntur, ad insignem ignominiam, tanquam
 indigno munere, ac dignitate sacerdotali, ut ita
 tradatur in manus iudicis secularis, morte mul-
 tandus. 2. Donum fidei ab eo aufertur: quòd ^{2.}
 non studuerit vitam agere fidei suæ conformem.
 3. Deinde spei donum, quòd media neglexerit, ^{3.}
 D 2 per

per quæ debuerat ad speratum bonum aspirare.

4. Præterea spoliabitur gratis gratiis datis, si
 4. quas habuit, propter bonum aliorum: quòd vel
 5. iis non usus bene fit ad finem, propter quem da-
 6. tæ erant; vel quod aliis intendens seipsum ne-
 7. glexerit: quod est inordinatum. 5. Ipsæ etiam
 6. virtutes morales acquisitæ in eo deficient. 6.
 7. Scientiæ etiam erunt ad majorem cruciatum,
 quod scientiam salutis postposuerit illis. 7. Uni-
 cus manebit character Baptismatis: & si quem
 alium accepit: ut appareat, à qua conditione
 exciderit, illudatúrque illi ab Infidelibus, eo
 nomine, quòd, cùm posuerit tanti ædificii fun-
 damentum, non valuerit consummare. Igitur

Ezec.
25. 26.

in talem complebitur illud Ezechielis: *Denu-
 dabunt te vestimentis tuis, & tollent vasa gloria
 tua, & dimittent te nudam, & ignominia plenam.*

PUNCTUM V.

Mat. 25.
41.

Sententia Christi in peccatricem animam: *Di-
 scedite à me maledicti in ignem aeternum, qui
 paratus est diabolo & Angelis ejus.* Quo iplo mo-
 mento destituetur divina protectione: quæ
 etiam peccatores illuc usque prosequitur Deus,
 & ab Angelo custode deseretur, illud usurpan-
 te: *Curavimus Babylonem, & non est sanata:
 derelinquamus eam, utique in manus lævissimi
 leonis, qui cum tripudio electulo delicato &
 corona amicorum, in puncto ad inferna depor-
 tabit. Quid tam subita & tam dispar conditio,
 rerumque omnium permutatio in infelici ani-
 ma efficiet? ô juste Iudex! Cùm veneris judicare,
 noli me condemnare.*

Jerem.
51. 9.

PUN.

PUNCTUM VI.

Sententia pro anima iusta: *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis preparatum est ab origine mundi* Et: *Euge serve bone & fidelis, intra in gaudiū Domini tui.* Suscipiet eum Angelus custos, ac pluribus comitantibus deducet in cœlum, nisi fuerit purganda, In illo autem primo ingressu, & quasi occurso torrentis voluptatis quomodo afficietur? ô verè pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum! Mors autem peccatorum pessima. Petam illam mihi: & quoniam in illo iudicio non est locus patrociniis, nunc purissimam Dei Matrem ferventer compellabo: *Maria Mater gratia, Mater misericordia, tu nos ab hoste protege, & horâ mortis suscipe.*

Sententia Iusti.

Matt. 25

34. Mat.

25. 21.

Ps. 115.

15.

Ps. 33.

22.

MEDITATIO X.

De corpore, animâ destituto.

Hæc meditatio est imago mortis spiritualis, qua homo passionibus suis moritur, qua propterea mortificatio dicitur.

PUNCTUM PRIMUM.

Quale remanet corpus? 1. Destitutum motu membrorum, & usu omnium sensuum, nec illorum objectis afficitur. 2. Pallidum, deforme, & foetidum redditur, & mox in corruptionem vergit; estque horrore, quod vivum dele-

Corpus mortuū.

1.

2.

D 3

Stabat.

3. Et abbat. 3. Proinde solitarium relinquitur cada-
ver, & quamprimum efferri curatur.

I I. II. Dum vivo, mortuum imitabor in his tri-
Mori in bus. 1. In sensuum mortificatione, etiam à lici-
vita. tis non necessariis, & quasi carerem sensibus,
1. non afficiar. 2. Non cōsiderando, quod res sunt:
2. sed quod erunt postmodum squalidæ & tetræ.
Isa. 40. 7. *Omnis enim caro fœnum, & gloria ejus quasi flos
agri.* 3. Nihil curando, quod relinquer, & me
3. vitent alii, ut cadaver, quod de se David: *Qui
Ps. 30. 12. videbant me foras fugerunt: oblivioni datus sum,
tanquā mortuus à corde: factus sum tanquā vas
perditum, quoniam audiivi vituperationem multo-
rum commorantium in circuitu; hoc est, crucifixū
esse mundo, ut pro mortuo me habeat, & tra-
ctet; & mihi mundum, ut id perferam, quasi
insensibilis factus, ad mundi vexationem.*

PUNCTUM II.

I. I. **V**Estis, lectus, & habitatio defuncti corpo-
ris: pro veste linteum, quo involvitur;
I. Cadaver omnibus caret. vel si quid pretiosum additur, mox sepeliendo
Isa. 14. detrahitur, pro lecto humus: *Et subter illud ster-
netur tinea, & operimentum ejus erunt vermes:*
II. pro habitatione erit fossa septempedalis, ac si
qua moles superstruatur, quid ea confert exani-
mi? Pudeat mollitiei & superfluitatis dum vivo
circa ejusmodi.

II. II. Imitabitur Religiosus conditionem ca-
I. Imitetur Religio- daveris 1. In studio paupertatis, ut vilissima
sus. quæque in vestibus, lecto, & habitatione præo-
1. pter; neque moveatur, quomodocunque circa
ista

ista habeatur. 2. In studio castitatis: ut sicut per mortem fit divortium perpetuum ab omnibus oblectamentis & curis mundi: ita ego per votum castitatis penitus iisdem moriar. 3. In studio obedientiae, ut instar cadaveris, me versari sinam sine contradictione.

2.

3.

PUNCTUM III.

I. **E** Latio ad sepulchrum 1. In feretro, alienis humeris, per plateas effertur exanimis, qui paulò ante obibat omnia alacer. Quare nunc è cubiculo, è domo egrediens per compita incedens, memorabo diem illum, cum tantò aliter agetur mecum. 2. Effertur cum comitatur aliis cantu, aliis fletu prosequentibus, vel honoris ergò: sed ea quid profunt exanguis? imò damnato cedunt ad cruciatum. 3. Infertur in sepulchrum, cooperitur humo, lapide clauditur, mox à vermibus depascendus, æternumque memoria delendus, vel si etiam honorificè celebratur, id animæ quantum confert, præsertim æternis ignibus addictæ? unde bene quidam dicebat: *O Aristoteles! laudaris ubi non es, cruciarius ubi es.*

1.

Iter ad sepulchrum.

2.

3.

II. Ergo discam, vanos honores pro nihilo habere, me ipsum parvi pendere, neminem aspernari: quando omnes futuri sumus mox per mortem æquales. Dicam autem animæ meæ: Vide, quam foves & ornas, cui servis carni puditissimæ: quin pro ancilla eam habeto, & servire tibi facito. Nec istum sepulturæ honorem polliceri tibi potes: cum possit contingere, quod

II.

Docu-
menta.

Jerem. Regi Ioacim, *Qui sepultura a sini sepelitur, putrefactus & projectus extra portas Ierusalem, quod & Iezabeli factum: túque forsitan promeritus es ob tua peccata.*

4. Reg. 9.
35.

MEDITATIO XI.

Super illa verba: Memento homo, quia pulvis es, & in pulverem reverteris.

PUNCTUM PRIMUM.

Homo ex pulvere. **C**Ur homo ex pulvere factus, cum potuisset ex nihilo corpus creari, sicut & anima 1.
1. Ad humiliandum ipsum ex intuitu originis. 2.
2. Ut Dei benignitatem potentiámque amaret: qui ex pulvere per inspirationem animæ fecisset ipsum ad imaginem suam: *Quid superbis terra & cinis, & ex donis Dei cur extolleris? Adam oblitus originis suæ, affectavit esse, sicut Deus.*

Eecl. 10
9.

PUNCTUM II.

In pulverem regressus. **C**Ur homo damnatus, ut in pulverem redeat? 1. Ut intelligatur malitia peccati, quæ promeruit tam nobile opus in pulverem redigi: cum alioquin non fuisset interiturum, si non peccasset. 2. Ut qui ex vilitate principii, unde plasmatus est, non se continuit in humilitate, humiliaretur ex fine, quem habiturus est redactus in pulverem 3. Ut recordatione pulveris extremi, terrenas comprimat affectiones, & commissorum agat pœnitentiam, ut suadet Pro-

De parabola divitis avari. 57

Propterea: *In domo pulveris, pulvere vos conspergite*, hoc est, qui domus luteas habitatis, in suum principium resolvendas, pulvere vos conspergite, ritu Pœnitentium. *Mich. 1. 10.*

PUNCTUM III.

Cur dicat, *Memento: quia pulvis es, non autem, fueris?* Nempe, quia de facto est, sicut de terra constans, ita ad terrena proclivis, & instabilis, ut *pulvis, quem projicit ventus à facie terra*, tum in consiliis & bene cœptis: tum ob vitæ mortalis casus, & incertitudinem. *Psal. 140.* Optimum esto consilium, quoties aliquod apparens bonum meos percellit sensus, mihi objiciam statim: atqui hoc totum pulvis est, & ego ipse pulvis sum, postmodum exsufflandus.

PUNCTUM IV.

Omnia mihi occinunt sententiam istam, ac præcipuè calvariæ & ossa defunctorum, inter quæ versans, & illud audire mihi videar: *Memor esto judicii mei, sic enim erit & tuum, mihi heri, & tibi hodie*, pro hodierno haberi debet, quod vita mortali clauditur, quia brevis & incerta est. *Ecel. 38. 28.*

MEDITATIO XII.

De oblivione mortis, ex parabola divitis avari. Luc. 12.

PUNCTUM I.

TRiplex fallacia ex oblivione mortis exemplo

D 5

plo

Mortis
oblivio
fallax.

1.

Iac. 4. 12.

2.

Eccl. 5.

17.

3.

plo hujus divitis. 1. Pollicetur sibi longam vitam, cum dies illa esset postrema. Tales reprehendit Iacobus Apostolus, quod audeant dicere, faciam cras hoc vel illud: *Qui ignoras, quid erit in crastino, quæ enim est vita tua? vapor est ad modicum parens: pro eo quod dicere deberet: si vivero, si Dominus voluerit.* 2. Quod promittat sibi quietam bonorum usuram, unde ait: *Anima, habes multa bona reposita in multos annos, requiesce, comede, bibe, epulare:* Cum alioqui bona hæc auferri possint: ac si maneant, continget tibi illud: *Cunctis diebus vitæ suæ comedit in tenebris, & in curis multis & in ærumna atque tristitia.* 3. Supina negligentia salutis animæ bonorumque æternorum.

PUNCTUM II.

Mala ex
oblivio-
ne.

1.

Sap. 45.

2.

Isaia. 38.

3.

Ps. 141.

8.

Damna hujus oblivionis. 1. Quod serò agnoscat errorem suum, quando remedium non subest; ut stulti illi in libro Sapientiæ, Semet propterea *insensatos* confitentur, quare & huic diviti dicitur: *Stulte!* 2. Quod noctu abripiantur è vita: *Hac nocte* scilicet in ipsis tenebris peccati, ut ab interioribus transeant ad exteriores & æternas. Averte à me Domine, dicit mihi prius: *Dispone domui tue, quia morieris,* da tempus pœnitentiæ. Etsi illud optimum, ut quotidie id mihi intimari putem, & ita semper sim paratus. 3. Quod ægrè & inviti moriuntur; quare dicit: *Animam tuam repetent à te,* mali scilicet dæmones; justis autem in desiderio est: *Educ de custodia animam meam, ad confitendum tibi.*

PUN-

PUNCTUM III.

Qua autem parâsti, cujus erunt? hoc postre-
 mum oblivionis damnû: quod quasi semper ^{Pf. 48.}
 victuri non prospiciunt in posterum. ^{18.} Tua cer-
 tē non erunt, quia diviti dicitur: *Cum interie-*
rit, non sumet omnia, neque descendet cum eo glo-
ria ejus. Non sic justus, non sic, quorum opes
 sunt opera bona, quæ sequuntur ipsos. Interroga-
 bo etiam te: & hæc anima cujus erit? *Quam da-* ^{Mat. 16.}
bit impius commutationem pro anima sua, quo- ^{26.}
 minûs in potestatem diaboli veniat? dicam Deo: ^{Pf. 118.}
tuus sum ego, salvum me fac. ^{94.}

PUNCTUM IV.

Obliviosi conditio representatur in Balthasa- Exem-
 re Rege Babylonis, cui operam danti co- plum.
 messationibus, visa est manus scribens in pariete:
Mane, Thecel, Phares, Numeravit Deus Regnum ^{D. am. 5.}
tuum. & complevit illud. Appensus es in statera, ^{26.}
& inventus es minus habens. Divisum est regnum
tuum, & datum est Medis & Persis: ita Daniele
 interpretante, & eâdem nocte id totum subse-
 cutum est; & quadrat in illum divitem ac simi-
 les. *Mane, numeravit:* Stulte! hæc nocte repe-
 tent animam tuam à te. *Thecel, appensus es,* utiq;
 minus habens inventus es; qui idcirco vocaris
 stultus. *Phares, divisum est:* & hæc, quæ parâsti,
 cujus erunt? auferentur videlicet à te,
 & dabuntur ei, quem
 ignoras.

D 6

DE

DE JUDICIO UNIVERSALI.

MEDITATIO XIII.

De signis precedentibus iudicium.

PUNCTUM PRIMUM.

Causæ
iudicii.

1.

2.
1 Cor. 4.
5.

3.

Luc. 21.

CAUSÆ universalis Iudicii. 1. ut sententia lata in particulari iudicio; ejusque æquitas innotescat toti mundo: atque, ut suppleatur, quod defuit, nam de corpore ibi nihil fuit decretum: & contingit damnati hominis corpus in honore esse, beati autem ignominiosè haberi: debet autem participare gloriæ aut pœnæ, prout in hac vita servivit justitiæ, aut iniquitati. 2. ut justis honor coram omnibus habeatur, qui in hâc vita fuerunt contemptui. Ac imprimis, ut justificetur Deus in iudiciis suis, qui justos premi nunc, malos autem, exaltari permisit: quod sapientissimè fuisse dispositum, dies illa manifestabit: propterea, *Nolite ante tempus iudicare.* 3. ut mali & impii videant gloriam Christi, præsertim ii, qui viderunt humiliatum: ideòque iudicium in valle Josaphat constituetur, circa Ierusalem & montem Olivarum, ubi crucifixus Dominus fuit, & ascendit in cælum, ut ibidem illum videant descendentem *cum potestate magna & majestate*, sicut prædixerunt Angeli: *Quemadmodum vidistis eum ascendentem in cælum, ita veniet.*

veniet. Ergo letentur cœli, & exultet terra: quoniam venit iudicare terram in aequitate, & populos in veritate ſua.

Act. 1.

11.

Pſ. 95.

11.

PUNCTUM II.

Signa præcedentia. 1. erunt plurima, *Omnem* Signa 1.
Senim creaturam armabit Deus ad ultionē, & Sap. 5.
pugnabit cum illo orbis terrarū contra inſenſatos. 18.

Et merito: quia omnibus abuſi ſunt peccatores.

2. erunt terribilia. *Sol obſcurabitur, & luna non dabit lumen ſuum, ſed convertetur in ſanguinem.* 2.

2.

Mat. 24.

Stellæ cadent de cœlo, & virtutes cœlorum movebuntur, erunt terra motus, terrorēſq; de cœlo: mare mugiet, & areſcent homines præ timore & expectatione impendentium: Nam obſcuratio ſolis portendet æternas tenebras, ſuffuſa luna ſanguine, iram iudicis implacabilem: cadentes ſtellæ, præcipitationes in abyſſum, etiam hominum aliquando clarorum, fremirus maris apertique terre hiatus, & omnium confuſio elementorū, imaginem referet furentium dæmoniorum in capita hominum, & infernale chaos representabit: in quo nullus ordo, ſed ſempiternus horror inhabitat. Areſcat autem impius præ timore, exſiccante oſſa ſpiritu trifti ex conſcientia factorum: 22.

29.

at electi cum timore ſimul fiduciam habebunt: memores Chriſti verborum: *Hiſ fieri incipientibus, reſpiciſte & levate capita veſtra, quia appropinquat redemptio veſtra.*

Iob. 10.

22.

Luc. 21.

28.

PUNCTUM III.

Conflagratio Mundi, de qua S. Petrus: *Ad-* Ignis finis mundi.
veniet di.

2. Pet. 3. *veniet dies Domini, sicut fur, in quo cœli magno impetu transient, elementa verò calore solventur, terra, autem, & quæ in ipsa sunt, opera exurentur: nempe plantæ, animantes, homines ipsi residui, & quicquid ad usum & luxum humana fecit industria, palatia, moles, urbes, amœnitates omnes: nam, ut ait Ioel. Ante faciem eius ignis vorans & post eum flamma exurens, quasi hortus voluptatis terra coram eo, post eum solitudo deserti, neque est, qui effugiat eum. Ignis iste cruciabit malos: iusti autem per illum purgabuntur. Permanebit autem usque ad finem iudicii, etiam resurrectione facta: & in corpora damnatorum sæviet, etiam ante sententiam, & ea pronuntiata, tanquam fluvius rapidus trahet eos secum in tartara. At verò iustorum, resuscitatorum corpora non poterit lædere, Deo intercidente flammam ignis: ut ea verba Basilii interpretatur.*

Ioel, 2. 3. *Tunc implebitur: Ecce dies venit succensa, quasi caminus: & erunt omnes superbi, & facientes impietatem, stipula: & inflammabit eos dies veniens, quæ non derelinquet in eis radicem & germen. Et orietur vobis timentibus nomen meum sol iustitiæ, & egredimini, & salietis, sicut vituli de armento, & calcabitis impios, cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum.*

Malis crudelis.

in Ps. 28. Mala.

4. R.

PUNCTUM IV.

Mat. 24. 36. **D**E die illa & hora, qua evenient ista, nemo scit, neque Angeli cœlorum, neque Filius hominis, nisi solus Pater: Er non solum non potest à longè prænosci hora illa, sed nec jam instans præ-

Dies incerta.

De Resurrect. & preced. sentent. 63
præsentiatur: ac ita, incautos, & nihil minus cogitantes, imò nuptiis & comestationibus operam dantes, ex improvise corripiet ignis ille: quemadmodum diluvium in diebus Noë inopinantes obruit, & flamma cœlitus Sodomitas absumpsit: quibus exemplis Dominus est usus ad improvisam sui adventûs, & conflagrationis mundi quasi irruptionem indicandam.

MEDITATIO XIV.

De Resurrectione corporum, & de precedentibus sententiam.

PUNCTUM PRIMUM.

Resurgent mortui, *Mittet Angelos suos cum Resurre-*
tuba & voce magna, & congregabunt electos ctio.
ejus à quatuor ventis, à summis calorum usque ad Mat. 24.
terminos eorum. In momēto & in ictu oculi, in no- 31.
vissima tuba, canet enim tuba, & mortui resurgent 1. Cor.
incorrupti, quoniam ipse Dominus in jussu & in 15. 51.
voce Archangeli, & in tuba Dei descendet de cœ- 1. Thess.
lo, & mortui, qui in Christo sunt, resurgent primi: 4. 25.
& dabit mare mortuos, in ipso erunt, & mors Apoc. 10.
& infernus dederunt mortuos suos: & judicatum 13.
est de singulis secundum opera ipsorum. Ad hanc
citationem comparabunt magni & parvi: & corporibus momento reformatis, animæ è cælo & inferis revocatæ, ut prius, unientur. O vocem potentem, malisque terribilem, quam ut
tunc lætus excipiam, audiam modò illam: Eph. 5.
Surge, 14.

Surge, qui dormis, & illuminabit te Christus.

1. Cor. 15. 51. II. Porro corporum erit diversitas: nam omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.

1.
Corpora
malorum.

1. Mali sortientur immortalia quidem: sed patibilia & fœda, quæ subire animæ exhorrescant. Ibi se mutuò insectabuntur anima & corpus, illa quod ob corporis rebellionem in ea mala de venerit, istud autem, quod, cum frænari corporis concupiscentiæ ab anima debuissent, contra indulgit ei omnia; ex quo etiam crescet utriusque tormentum: 2. At justi sortientur corpora impatibilia & gloriosa: unde sibi mutuò gratulabuntur anima & corpus de mortificatur sensualitate.

2.
Bonorum.

PUNCTUM II.

Iudicis
gloria.

1.
Phil. 2.
10.

Pf. 109.

2.

2. Comitatus.

Mat. 25.

31.

3. Crux

Mat. 24.

30.

ADventus Iudicis. 1. gloria & majestas ejus erit præ sole & luna, & stellis, quam vel ipsi dæmones coacti venerabuntur, pro Deo ipsum agnoscentes, ut tunc vel maximè, *Omne genu ipsi flectatur cœlestium, terrestrium & infernorum, & omnis lingua confiteatur quia Dominus IESUS CHRISTUS in gloria est Dei Patris, ubi juxta promissum. Ponentur inimici ejus scabellum pedum ipsius.* 2. Comitatus erit Angelorum omnium, ut ipsemet promonuit: *Cum venerit Filius hominis in majestate sua, & omnes Angeli cum eo.* Qui ut credi potest, lucidis, instar solis, vestientur corporibus, ad Regis sui magnificentiam corporis oculis, etiam impiorum subjiciendam. 3. *Tunc apparebit signum Filii hominis in cœlo: & tunc plangent omnes tribus terra & videbunt Filium*

De Resurrect & preced. sentent. 65

lium hominis venientem. Plangent inimici crucis: exultabunt, qui carnem suam crucifixerunt cum vitiis & concupiscentiis. 4. Thronum judici exhibebunt splendidissimæ nubes, è cujus vultu ac oculis micabunt radii placidissimi adversus justos: in malos autem ira & indignatio, ut illius aspectum sustinere nequeant. Quin etiam vulnera ipsa amorem spirabunt, & accendent in pectoribus justorum: confusionem autem & fletum movebunt in expertibus illorum fructus, & maximè Iudæis, qui illum pupugerunt. 5. Sed & beatissimæ Virgini **M A R I Æ**, tanquam Regis Matri, suus thronus collocabitur, non secùs: ac Salomon matri suæ fieri voluit: non jam, ut deprecetur pœnas, sed ut confundantur, qui in tempore usi non fuerunt illius patrocinio, aut etiam injuriis eam affecerunt: & ut quæ præ omnibus compassa est Christo patienti, præ omnibus conglorificetur jam regnanti. Circum ponentur etiam sedes Apostolis Domini, juxta Magistri promissum: *Amen dico vobis, quòd vos, qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israël.*

4. Tron

B. V.

Apostoli

Mat. 19.

28.

PUNCTUM III.

SEgregatio bonorum à malis. *Exibunt Angeli, & separabunt malos de medio justorum, sicut pastor separat oves ab hœdis, & statuet quidam oves à dextris, hœdos autem à sinistris.* In hac vita sunt omnes permixti, & plerumque melior

Separatio.

Mat. 13.

49. 25.

33.

E

pejore

pejore loco, sive dignitate, sive opinione hominum, sive successibus. Tunc mutabuntur vices, manebuntque perpetuæ, quo gaudio justorum, & qua iniquorum confusione? Iuvat nunc tenere novissimum locum, ut dicatur tibi: *Ascende superius*, non contra. Ibi *assistet Regina à dextris Regis in vestitu deaurato*. Proterea neminem in hac vita contemne, quia fortè præcedet te

c.

Pf. 44.
10.
Luc. 14.
10.

PUNCTUM IV.

I. **A** Pertio conscientiarum, de qua Paulus: *Nolite ante tempus judicare, quoad usque veniat Dominus, qui judicabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium, & tunc lauserit unicuique à Deo*. Conscientiæ sunt libri, qui aperientur tunc ad judicandum, qui modò sunt clausi: tunc autem patebunt singulis omnes. Studiosè nunc oculo peccata, & gravissimè fero propalari vel uni vel alteri, imò vix non subticeo in confessione: & quò modò sustinebo coram Angelis, & hominibus cunctis planè nudari, & ostentui haberi?

I.
Patebunt
consci-
entia.
1. Cor. 4.
5.

II. Producentur etiam in lucem omnia bona justorum unde laudem referant, nec mala eorum tegentur: quæ tamen ipsis confusione non erunt, quando ab illis se expediverunt per gratiam Dei, & cedit in confusionem malorum, qui fortè minus peccaverunt, nec se tamen à peccatis per pœnitentiam exemerunt. Malis etiam ipsa bona patrata augebunt ignominiam, quod à cœptis destiterunt.

II.
Opera
bona.

PUN-

PUNCTUM V.

Accusatio reorum. 1. Diabolus accusabit, & dicet ad Iudicem ego hos non creavi, pro eis non sum passus &c. & tamen mihi serviverunt, te neglecto. Ita S. Basilius. 2. Christus ipsorum conscientias repræsentando exprobrabit beneficia, tum communia, tum privata in singulos, & quid tandem facere potui, quod non fecerim? 3. Angeli custodes sua objicient officia: & iusti quoque, qui nostræ salutis operam aliquam impenderunt: & denique ipsa nos accusabit vehementissimè conscientia.

Accusatores.

1.

Orat. 1.

de amore

Dei &

Proxi-

mi.

2.

3.

MEDITATIO XV.

Sententia Iudicis pro bonis, & contra malos.

PUNCTUM PRIMUM.

Sententia pro iustis: blando vultu & voce sic alloquetur, *Venite benedicti Patris mei possidete paratū vobis regnum à constitutione mundi.* Venite, undenam? qui aliquando vocati parvultis, & tollentes crucem secuti estis me; venite de Libano, quæ est Ecclesia, in qua regenerati, & aliti in cedros pulcherrimas excrevistis: venite de tribulatione magna, ablutis stolis vestris in sanguine meo: venite de cubilibus leonum, de montibus pardorum, de societate hominum crudelium, qui vos persecuti sunt, & afflixerunt. O audiam primò vocantem! sequar-
que,

Sentent.

ad iustos

Mat. 2. 5.

5.

que, ut secundo audire merear in die illa invitantem: *Benedicti Patris mei*, ô compellatio optatissima! quisnam eam promerebitur? *Innocens manibus & mundo corde, hic accipiet benedictionem à Domino, & misericordiam à Deo salvari suo.* Benedicti, non Abrahæ, Isaac, aut Iacob, qui benedixerunt filiis suis aut Moysis, qui populo benedixit: sed Patris mei, paterno prorsus affectu, *Qui benedixerit vos in omni benedictione spirituali per gratiam, nunc autem per gloriam: & est benedictio ejus efficax, ne frustrari potest. Possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.* Quodnam regnum? quod solum est verè regnum, & per excellentiam tale. Quomodo paratum? in misericordia & beneplacito divino, idque à *constitutione mundi*, quando præparabat cœlos, sedem hujus regni constituens Empyreum cœlum, & vobis paratum præ tot aliis *Esurivi enim & dedistis mihi manducare: siti vi, & dedistis mihi bibere &c.* Admiratio capiet justos, quòd ob tam exilia merita tribuat regnum, & quidem tale; & quòd tanti faciat opera misericordiæ, sibi que exhibita imputet, quæ pauperibus, quos & fratres vocare non dedignatur. Verè igitur, *Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur.*

Opera
miseri-
cordiæ.

Cæterum, non illa, tantùm in remuneratione adducet; sed omnia alia, & unicuique speciatim illa, quibus excellit, interiùs repræsentabit, ut Martyri, quòd pro se vitam posuerit; Virgini, quòd se Deo immaculatam servaverit? Religioso, quòd, relictis omnibus, sibi fideliter adhæserit.

PUN-

PUNCTUM II.

Sententia in reprobos, formidabili vultu voceque pronunciata. *Discedite à me.* Hæc est In impios sententia. Pœna damni exclusio à regno à visione & fruitione divina, ab amore ab omni favore & beneficio, à cœlesti sede, à consortio Beatorum, Angelorum, hominum. *Ame.* qui principium & finis omnium sum, Creator vester, Redemptor, Deus. Qui ad id tantummodo in vobis ero, ut quoniam sine me esse non potestis, non planè in nihilum redigamini, sed vivatis ut nunquam miseri esse desinatis, *Maledicti* per omnia maledicti, in corpore, anima, potentiis illius, in sensibus, in loco, in sociis, in rebus omnibus, non dicit, *Patris mei.* quia Deus mortem non fecit, nec maledictionis auctor est, sed eam sibi peccatores consciscunt. *Dilexit maledictionem, & veniet ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.* Quæ rabies tunc damnatorum? Irugit Esaii ob præreptam sibi à Iacob benedictionem, quanto magis isti ob superinductam sibi amplius æternam maledictionem: unde etiam in maledicta prorumpent, in matrem, quæ genuit, in lac, quod suxerunt, in Deum ipsum justum peccatorum vindicem. **O IESU!** qui *maledictum factus es*, ut nos à maledicto vindicares, ne, quæso te, illius infaustæ maledictionis pœnam incurram. *In ignem æternum:* hæc est pœna, quæ vocatur sensus, quia peccator non tantum privatur summo bono, sed etiam afficitur summo malo. Ergo ait: *Discedite in ignem æternum.* Non tantum

Maledictio.

Psal. 108
18.

Galat. 3.

Pœna
sensus.

tantum, qui durabit in æternum; sed, qui etiam in æternum cruciabit. Non vos tantum à meo conspectu, & bonis excludo, abjicióque, quòd fortassis parvi feceritis, si liceret, ut prius, uti creaturis, ad explendas cupiditates: sed omni ex illis consolatione exutos æternis cruciatibus addico. *Qui paratus est*: sicut Empyreum cælum justus, ita infernalis ignis peccatoribus paratus est: cujus indicia præbent profundæ voragine,

Isa. 30.
33.

in variis terræ locis evomentes ignem. Preparata est ab heri Tophet à Rege preparata, profunda & dilatata, nutrimenta ejus ignis & ligna multa, flatus Domini, sicut torrens sulphuris succendens eã.

Sic describitur infernus, qui Tophet dicitur à loco incendii, ubi cremabantur infantes idolo Moloch consecrati: quòd is locus, imaginem repræsentet inferni, & est idem locus, qui gehenna dicitur, quo nomine Christus infernum

Dæmo-
nes socij

expressit ab eadem similitudine, *Diabolo & Angelis ejus*: ut quibus vivendo adhæsis, eos habeatis supplicii socios & tortores. Non ait: paratus vobis, sicut dixerat de regno; quia

quoad se, voluit omnes salvos fieri, neminem ex proposito perire, quamquam & de Angelis idem est verum: sed significat ignem illum ab initio in Angelos prævaricatores excitatum fuisse; homines verò ipsos, dum eos imitantur, sibi quoque illum procurasse, communé inque

Ratio.

fecisse: *Esurivi enim, & non dedistis mihi manducare: sitivi, & non dedistis mihi bibere, &c.* minora objicit, ut ex iis judicium fiat de majoribus. Nec illa parva censerí debent, quando ait,

Quod

Quod uni ex his meis minimis non fecistis, nec mihi fecistis. Est autem procul dubio non parvum Christo ipsi misericordiam denegasse, quod fit, quando pauperi non præstatur: quandoquidem contestatum reliquit sibi præstari, aut negari, quod pauperi vel præstatur, vel negatur. Nihilominus cætera quoque objiciet unicuique sigillatim, quorum erit reus.

Opponent aliqui bona, quæ fecerunt, ut illi: *Domine nonne in omine tuo prophetavimus, demonia ejecimus, virtutes multas fecimus?* Quibus respondebit: *quia nunquam novi vos.* Quod si hæc divina dona non juvabunt: quantum minus scientiæ, aut dotes naturales? illa autem non proderunt: quia peccatis propriis obscurata sunt. Et quia, dum aliis per ea profumus, nobis per bona opera non consulimus.

Donis
abusi.

Qualiter hanc sententiam excipient reprobi? nam, si præ timore arecebant ad signa tantum Dominici adventus, quid jam iras experti, quantum illa, tantum fuerant signa?

PUNCTUM. III.

I. **E**Xecutio sententiæ: *Et ibunt hi in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam.* Executio.

Primum damnati illo ipso momento, dehiscente terra, cum toto exercitu dæmonum haurientur, ac implebitur illa maledictio: *Veniat mors super illos, & descendant in infernum viventes: ibi erit fletus & stridor dentium.* Ps. 54. 16. Matt. 8. 12.

II. De quorum casu iustoque iudicio laudabunt sancti Dominum, tanquam demerso Pharaone.

Iustorum
trium-
phus.

Exod. 15. *Domini fecit virtutem, dextera Domini percussio*
 4. *inimicum. Et illud: Magna & mirabilia sunt ope-*
 Apoc. 15. *ra tua: iusta & vera sunt via tua.* Deinde ipsi
 5. cum Christo ascendent in cœlum, eo sensu læ-
 titiæ, quem mortalis homo adhuc concipere
 Ps. 123. *nequit, concinentes illud: Benedictus Deus, qui*
 6. *non dedit nos in captivem dentibus eorum.*

MEDITATIO XVI.

*De inferno, quid sit, & loco, aternitate,
 sociis, tortoribus.*

PUNCTUM PRIMUM.

Defini-
 tio.

1.

2.

Quid sit infernus. Et carcer perpetuus ac du-
 rissimus, omni genere incommodorum re-
 fertus, iis coercendis, qui cum peccati mortalis
 conscientia impœnitentes ex hac vita discesse-
 runt. Est status omnium bonorum vacuus; &
 contra, omnium malorum aggregatione cu-
 mulatus. Nullum quippe illic adest bonum, vel
 exiis, propter quæ vita præsens modò à ple-
 risque diligitur: nullum ibi deest malum, quod
 in hac vita toleratur. Quare discurre per singu-
 la; & cogita hæc præ illis esse veluti picta; &
 præter talia, superesse pejora, qualia assequi
 non potes cogitando: quod præsentibus sint
 dissimilia, & sine comparatione atrociora. Et
 ego defugiam modò modicum laborem, ut in
 illas non deveniam? Sed cumulum complet,
 quod non habeant finem: ut nec ipsa æternitas.

Et

Et postquam millia millium annorum effluerint, semper quasi incipient.

PUNCTUM II.

Æternitas hæc malorum provenit ex his Causæ
causis. 1. Quia damnati ipsi sunt immorta- æterni-
 les: non tantum secundum animam, sed etiam tatis.
 secundum corpus. In illis diebus *Quærent homi-*
nes mortem, & non invenient eam, & desiderabunt 1.
mori, & fugiet mors ab eis: Quid ipsum desiderium Apoc. 9.
 cum impleri non poterit, ipsos aget in rabiem. 6.
 2. Locus similiter est æternus, terræ centrum: 2.
 nam terra in æternum stabit. 3. Ignis ejus inex- 3.
 tinguibilis, & æternus erit. Nam *Flatus Domi-* Isa. 30.
ni, sicut torrens sulphuris succendet eam, hoc est, 33.
 Deo ita volente, ac faciente, conservabitur ignis,
 ac si fluvius sulphuris indeficiens suppeditaret ei
 materiam sine intermissione. Porro illi ignis
 sic uret, ut non consumat, quæ incendit: & ita
 nec ipse consumetur urendo. 4. *Vermis eorum* 4.
non morietur. Hic nascetur ex conscientia pec- Isa. 66.
 cati, tanquam putredine: quæ cum vigeat sem- 24.
 per, & apprehendatur immobiliter, morsus quo-
 que vermis perpetuus existet. 5. Decretum Dei
 immutabile: *In inferno nulla est Redemptio,* 5.
 quo sanguis Christi non derivatur. 6. Culpa manet 6.
 semper, ac proinde comes illius pœna: permanet
 autem culpa, quia est impœnitentia. Quare
 cum homo in peccato mori non refugit,
 hoc ipso elegit in eo perdurare in
 perpetuum.

E 5

PUN.

PUNCTUM III.

Conti-
nua pœ-
na.

Job. 24.

19.

Impa-
tientia.

ps. 75.

23.

Continuitas pœnarum: ut nec intermissio fiat, nec variatio cum aliquo levamine. Documento sit dives Epulo, cui vel aqua gutta denegata est ad tantillum refrigerium. Quin pœna ipsa ex accidenti augebitur, sive etiam ex accessu plurium in dies damnatorum: quando, ut legitur, apud Iob) *Ad calorem nimium transient ab aquis nivium: & extremorum inter se acris pugna magis subjectum affliget.* Præterea, nec ex habitu quodam patiendi minuetur doloris sensus; potius crescet, crescente ipsa impatientia doloris, furore ac rabie: nam *superbia illorum, qui te oderunt, ascendit semper.*

PUNCTUM IV.

1.
Infernus
obscurus

2.
August.

3.
Calidiss.

LOci ipsius peculiaris ærumna. 1. Nam subterraneus & tenebricosus erit præ Ægyptia-
cis tenebris: quo nullus radius penetrare poterit: & ipse ignis quoque nullam mittet lucem, Deo intercidente flammam ignis, id est, prohibente. Tam etsi ea etiam esse poterit ejus natura, ut non evaporet flammam, sed tetrum solummodo fumum, ut alicubi videmus ex spissa & pingui materia; vel, ut ne fumum quidem: quia ille ignis non resolvetur, ut communis noster. 2. Erit angustissimus præ infinita corporum multitudine, ut planè compacta sint futura atque compressa inter se. 3. Nulla aspirabit illuc aura, & ita vocatur à Ioanne *Stagnum ignis*

ignis & sulphuris: quo immersi delitescent. 4. *Apoc. 19. 20.*
 Erit foetidissimus, vel ex afflatu ipsorum corpo- 20.
 rum, & reliqua loci foeditate. Denique æternum 4.
 clausus: quòd si modò alicui exire datur, is sua *Fœrti-*
 tormenta circumfert: post iudicium verò ne- *dis.*
 mini. *Æterni*
clausus.

PUNCTUM V.

TOrmentum à sociis. Erunt ibi ex Angelis
 omnium ordinum; erunt ex omni statu & *Confu-*
 conditione hominum; & multi, qui nobis aliqua *sio.*
 necessitudine fuerunt in vita conjuncti. Omne
 ibi discrimen dignitatum cessabit, omnis titu-
 lus: pares erunt omnes. Accedet odium mutuum *Odiu-*
 implacabile, ut nemo alterum ferre possit; &
 præ impatientia & rabie sibi mutuo convicia-
 buntur, & impetent: atque id atrocius, quo fue-
 rant in vita conjunctiores, præsertim si in ma-
 lo. Videlicet uti carbones accensi, si cumulen-
 tur, se vicissim magis accendunt: ita isti infer-
 nales titiones, ob mali acerbitatem, irritati, in
 semet iras exacuent, atque convertent. Et erit
 illud eis intolerabile, quod separari nunquam
 poterunt: neque diuturnitate pacari animi, aut
 reconciliari voluntates valebunt.

PUNCTUM VI.

Immanitas tormentorum. 1. Ipsi se invicem *I.*
 torquebunt, dicentes & facientes sibi mutuo *Torto-*
 quàm pessimè poterunt: ut in præcedenti pun- *res*
 ctu. 2. Dæmones in primis exagitabunt illos, *2.*
 & terrificis umbris infestabunt. 3. Vermis con- *3.*
 scientiæ, dum homo cernet, quemadmodum
 E 6 potuit

potuit ista mala præcanere, gratiamque Dei
 4. negligit: *Mandasti Domine: Et ita fit, ut inor-*
dinatus animus sibi ipsi sit pœna. 4. Manus Dei
 invisibilis super illos aggravata. Illo enim
 mandante, & vim ignis ministrante, excru-
 ciantur infelices. Unde ira in Deum exarde-
 scentes, blasphemo ore illum proscindunt; ex-
 tincturi, si possent. Quæ rabies adeò non levat
 Heb. 10. 31. pœnam, ut multum adaugeat. Heu! *horrendum*
est incidere in manus Dei viventis!

MEDITATIO XVII.

De pœna sensus, & pœna damni.

PUNCTUM PRIMUM.

Sap. 11. 17. **I**N omnibus sensibus torquebitur: *Nam per*
 Sensuū pœna. *quæ peccat quis, per hæc torquetur.* Oculi ab as-
 pectu contubernalium, quos angve pejus ode-
 rit, & à spectris horribilibus, & à patratorem
 peccatorum formis invisis. *Auditus* à blasphemis,
 & maledictionibus, nec non ab inconditis
 vocibus, & ejulatibus, & quasi ferarum rugitu
 & ululatu. *Odoratus* à mutuo corporum fædore,
 sulphure, & omni immunditia. *Gustatus* ab
 ingesto sapore hærente palato, quo vis absynthio
 & felle amariore, cum stomachi convulsione
 & nausea, nec non à canina fama, & siti inex-
 tinguibili, ut apparet in Epulone. *Tactus* toto
 corpore diffusus ab acutissimis quibusque dolo-
 ribus per omnia membra: quales ex notis mor-
 bis possumus conjectare: in eo autem sensu po-
 tissimum

tissimùm punientur, quo maximè peccaverunt. Et operæ pretium ducemus in hæc omnia mala incurrere, ob brevem & exiguam voluptatem?

PUNCTUM II.

POena ignis: cujus erunt proprietates: 1. ^{1.} Ut adhærescat damnato, & ubique eum circumferat. ^{Ignis inferni quid?} 2. Quod, cum sit idem, inæqualiter cruciet pro ratione meritorum & eam partem magis, qua homo peccavit, attemperante Deo illius vim & operationem. ^{2.} 3. Quod exurit, non lucet: ac licet, ut dicit Malachias. ^{3.} *Erunt omnes peccatores stipula, quod statim eos flamma corripiet: non consumentur tamen, ne cruciari desinant. Audi homo, Quis poterit habitare de vobis cum igne devorante? quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis?* ^{Mal. 4.} ^{Isa. 33.} ^{14.}

PUNCTUM III.

POena potentiarum internarum. *Phantasia* ^{Pœna potētiarum internarū.} vexabitur tristibus imaginibus. Quale de Ægyptiis olim scribitur, quod *persona illis truces apparentes, pavorem illis prestabant: & transitu animalium, & serpentum sibilatione commoti tremebundi peribant.* ^{Sap. 17.} ^{49.} Hinc appetitus sensitivus per varias passiones distrahetur, & quasi lacerabitur ab ira, tristitia, pavore, agonia, desperatione, invidia, rabie.

Memoria jactabitur fluctibus cogitationum, tum rerum præteritarum, tum imminentium, quæ se importunè objicient, ac ingerent: nec

ex

ex ulla re solatium poterit accipere; & ipsæ olim perceptæ voluptates tormento erunt.

3. *Intelligentia* turbata, & excæcata aberrabit in iudicando, & pœnas inflictas iniustitiæ divinæ adscribet.

4. *Voluntas* in malo indurata, & obstinata erit, ut Deum ipsum oderit: & amicos ejus: neque in ulla re miser homo implere voluntatem suam poterit, unde aliquod levamen accipiat.

PUNCTUM IV.

Pœna
damni
similitu-
dine ex-
plicatur.

Restat pœna *damni*, quæ ex quibusdam similibus, licet infinitè distantibus, æstimari potest. Veluti, si quis excidat hereditate amplissima, si copiâ maximarum deliciarum privetur, si vita hac longè charissima per mortem exuatur intempestivè: sed hæc vilia sunt, nec conferenda. Plus valet, quòd viri sancti divinitus illustrati vel ad cogitationem solam tantæ jacturæ deficient animis. Porro damnati, etsi non percipiant intimis sensibus magnitudinem jacturæ, quam faciunt; poterunt tamen ex malis, quæ perferunt & patiuntur, ex parte aliqua conjectare. Nam Deus, qua ita severè vindicat peccata: haud dubiè non est in remüerando minùs liberalis, quàm in puniendo justus. Intuebuntur etiam aliquod gloriæ cælestis specimen, ex aspectu Sanctorum in die Iudicii, quodq; illos in beatas cæli regiones subvectos cognoscent, ipsis ad tartara detrusis: neque tamen honesti amor, aut Dei, erit causa dolendi de amisso illo bono: sed quod illius usura à tot malis eos vindicasset,

&

& magna procul dubio quiete beâsser.

Cæterum jactura illa erit tanta, quantum est Dolor
bonum, videre Deum sicuti est: & frui posses-
damna-
sione boni infiniti modo excellentissimo; item
torum. quanti est corpora immortalia & impatibilia
gestare, & potentias omnes animæ, tum exter-
nas, tum internas, habere perfectas, & circa ob-
jecta ipsis convenientissima occupatas. Frui
etiam loci pulchritudine, incredibili, & socie-
tate jucundissima hominum & Angelorum, abs-
que omni amaritudine, vel offensione atque
id totum in æternum. Amen.

MODUS ORANDI PRO
puritate Conscientiæ acquirenda.

IN introductione Cap. 9. dictum est de tribus
orandi modis, quorum unus confert ad pur-
gandam conscientiam: versatur autem circa se-
ptem vitia capitalia, Decalogi præcepta, tres
animæ potentias, & quinque sensus interiores.
Subjicientur porro de singulis partibus medita-
tiones: ac primò de septem vitiis, quo sunt alio-
rum vitiorum fontes, & in septem capitibus
draconis significantur, qui in septem nationi-
bus terræ Palestinæ, quæ subigendæ fuerunt,
ut Iudæi illam possiderent. Subegerunt autem
paulatim, non primo statim appulsu: quod ipsum
nobis contingit. Nam licet per contritionem
& confessionem delata sit culpa, remanent pra-
væ consuetudines, effrenatæque passiones, sen-
sim

sim edomandæ. Sicut Moyses Israël dixit: *Ipse*
Deus. 7. Deus consumet nationes has in conspectu tuo pau-
22. latim & per partes: non poteris eas delere pariter.

Circa singula peccata considerabuntur tria.
 1. Quomodo peccatur, etiam venialiter. 2. Dam-
 na provenientia, & pœnæ in hac & in futura
 vita debitæ. 3. Præmium vincentis.

MEDITATIONES SU- PER CAPITALIA PECCATA. MEDITATIO XVIII.

De Superbia.

PUNCTUM PRIMUM.

Quid sit & quomodo peccatur?

Super-
 biæ a-
 ctus.

1.
Isa. 10.
 13.

2.
 3.
 4.

Vitia.

Est appetitus excellentiæ inordinatus, de bo-
 nis five corporis, five animi. Habet quatuor
 actus 1. Cùm tribuit sibi, quod est Dei, veluti
 dicens: *Quis noster Dominus est?* 2. Cùm à Deo
 recognoscit, sed tanquam debitum suis meri-
 tis, quod est gratiæ. 3. Cùm plura præsumit,
 quàm habeat. 4. Cùm in habitis se excellere pu-
 tat alios, aut cupit certè, quòd sibi cedant.

Ex superbia multa oriuntur vitia. 1. Vana glo-
 ria, qua appetitur æstimari & laudari ab aliis.
 hujus actus sunt; gloriatio de bonis habitis, ac si
 ea non accepisset à Deo; vel de iis etiam, quæ
 non habet; vel etiam de malis. Deinde studium
 placendi hominibus propter laudem, denique
 inane

inane gaudium, quod placeat illis, & in æstima-
 tione sit, & est vana gloria detestabilior de bo-
 nis animi, præsertim virtutibus, quod hæc cor-
 rumpat. 2. Ex superbia oritur jaçtantia; cujus
 actus sunt, laudare seipsum; venditare, quæ non
 habet, aut exaggerare, quæ habet, & inaniter
 propalare, quæ supprimenda forent. 3. Ambi-
 tio honorum & dignitatum, quæ inordinata est,
 cum appetit supra merita, aut mediis non con-
 venientibus, aut affectu nimio, quasi finem con-
 stituendo. 4. Præsumptio, qua, laudis appetitu,
 majora suis viribus præsumit, & audet. 5. Hy-
 pocrisis, simulando bonam intentionem, cum
 sit vana, aut bona operando, causâ gloriæ.
 6. Pertinacia, ubi par erat cedere alieno ju-
 dicio, vel cum tuetur suum, ne errasse videatur.
 7. Contemptus aliorum, non inferiorum tan-
 tum, sed etiam æqualium & superiorum. *Super-
 bia enim ascendit semper.* Unde existunt innu-
 merabilia peccata, discordiæ, rixæ, maledicta,
 inobedienciæ, blasphemiæ. Circa hæc meditans,
 ingrediar in meipsum, & recognoscam in sin-
 gulis meos defectus, memet acriter reprehen-
 dens! Miser, quid habes, quod non accepisti? Iam
 dives factus es; iam saturatus es, iam solus regnas?
 Et nescis quia tu es miser & miserabilis, & pauper,
 & cæcus, & nudus? Quid suberbis terra & cinis?
 Pauperem superbum odit Deus.

PUNCTUM II.

Damna superbiæ. Ea indicantur illis verbis: *Pœnæ
 Qui se exaltat, humiliabitur. Ubi triplex
 F* *superbiæ
 Mat. 23.
 pœ- 12.*

ps. 73.

23.

1. Cor. 4. 7.

Apoc. 3.

17.

Eccl. 10.

9. 25. 4.

1. pœna significatur. 1. Et quod spoliatur bono habitu. 2. Et quod frustratur desiderio. 3. Et quod pro exaltatione subeat humiliationem. Sic Lucifer amisit gratiam & dona, quibus ornatus fuerat, non attigit, quoad spiravit, & pro excelso folio, præcipitatus est in profundum luti. Quod exemplo Christus gloriantes discipulos repressit: *Videbam Satanam, sicut fulgur de caelo cadentem.* Ita Adam, Nabuchodonosor, Herodes, & alii.

*Luc. 10.
13.*

2. Deinde superbos destituit Deus extraordinariis auxiliis, & labi sinit etiam in fœda peccata, quæ est pœna maxima. De Anania & Saphira affirmat Basilus, quod affectantes gloriam ex venditis facultatibus, permittente Deo, partem sibi reservaverit, unde & laudem facti, & vitam ipsam perdiderunt. Denique consideranda est æterna confusio, quam subibunt elati, quando eis improperebitur à superbis dæmonibus: *Et tu vulneratus es, sicut & nos? nostri similis factus es. detracta est ad inferos superbia tua.* O

3.
Cōfusio.

*Isaia. 14.
10.*

Mat. 7. 3.

trabs superbiæ in oculo, quæ non finis videre! Amove, ut videam, IESU humillime!

PUNCTUM III.

*Mat. 23.
12.*

Merces
humiliū
triplex.

Exem-
pla.

Merces humilium *Qui se humiliat: exaltabitur.* Primò educitur ex statu abjectionis, & miseriis. 2. Deinde conservata ipsi manent dona accepta. 3. Demum ad ampliora evehitur. Peccator seipsum humilians, eruitur à peccatis, recipit amissam gratiam, exaltatur ad dignitatem Filii Dei. Sic Publicanus descendit justificatus

catus coram Deo, præ superbo Pharisæo; & impius Achab, quia se humiliavit, avertit intentatum supplicium. Quod si peccator humilis exaltatur: quomodo justus humilitatis studiosus? augebitur haud dubiè copiosis gratiæ donis. Ergo, *quânto magnus es, humilia te in omnibus, & coram Deo invenies gratiam.* Sic Dei *Eccl. 3. 20.*

Mater exaltata est propter humilitatem suam, quin ipse Filius Dei. Nam generalis est regula absque exceptione: *Qui humiliat se, exaltabitur.* *Mat. 23.*

Insurgam in meos circa hoc defectus, contrariisq; actibus eos extirpare conabor, initio facti ab humiliatione in rebus externis, quæ facilius est. Nihil porro, teste Bernardo, *facilius est volenti, quam humiliare seipsum.* Nam, si exaltare me velim, erunt, qui obsistant: si autem humiliare, nemo repugnabit. Est autem expedita ac unica ratio vincendi superbiam, *humiliatio:* ut idem ait Bernardus. *Extirpatio vitij. Serm. 2. drag.*

MEDITATIO XIX.

De vitio Gula.

PUNCTUM PRIMUM.

Est cibi & potûs inordinatus appetitus: peccatur autem quinque modis. 1. Si præceptum vescamur vetitis ab Ecclesia, vel ab instituto, vel ex voto. 2. Si immoderatè in quantitate, cum gravi valetudinis corporis incommodo, vel animæ periculo, aut bibas usque ad *Gulâ tur. 1. 2.*

3. iudicij turbationem, vel amissionem. 3. In qualitate, si exquisitis & prætiosis supra statum, gulæ causâ. 4. In circumstantiis, si tempore aut loco non convenienti, aut sæpius, quàm par est, aut contra regulam tui instituti. 5. In modo, se nimis avidè & indecenter ingurgitando, quasi in cibum absorptus, vel ob solam oblectationem. De his examinabo meipsum, quòd vix absque culpa vescar, & proponam meliora.

PUNCTUM II.

- Pœnæ. **P**Oenæ in gulosos. Ipsa gula secum pœnam adfert. *Vigilia, & cholera, & tortura viro in-*
 1. *Sibi ipsi frumito.* Læditur enim sanitas & mors accelera-
Eccel. 31. tur. Et, *cui va: cui rixa? cui sine causa vulnera?*
 23. *nomen his, qui morantur in vino, & student cali-*
Prov. 23. *cibus epotandis?* Et Christus monet: *Attendite*
 29. *Luc. 11.* *vobis, ne fortè graventur corda vestra crapula &*
 34. *ebrietate, & superveniat in vos repentina dies illa.*
 Amplius ineptum reddit orationi, & indignum spiritalibus consolationibus, quòd indulgeat carnalibus: facit inertem ad res magnas divini obsequij, & qui à tam infirmo hoste superatur, quomodo vincet fortiores?
2. Deinde considerandæ pœnæ à Deo inflictæ
 Deus ul- ob gulam. Primi parentes è paradiso pulsati fue-
 tor. runt. Iudæis in deserto carnes appetentibus, cum haberent cæleste manna, *Ira Dei ascendit*
Ps 77. *super eos, & occidit pingues eorum, cum adhuc es-*
 31. *ca eorum essent in ore ipsorum.* Alias occisa sunt vi-
Exo. 32. *ginti tria millia, quando sedit populus manduca-*
 6. *re & bibere, & surrexerunt ludere, videlicet in*

venerationem Idoli. Quin Propheta *occisus est à leone*, quòd comedisset contra Dei mandatum. ^{3.} *Infernus*
 In altera etiam vita peculiariter cruciebūtur. Ut ^{Luc. 16.} *Luc. 16.*
ille dives, qui epulabatur quotidie splendide: postea verò expetiit, vel guttam aqua: quæ ipsi est
denegata. Et contra Babylonem pronuntiatur: Apo. 18.
Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit: tantum date illi tormentum & luctum. Heu nolim,
ut Esau pro obsonio vendere primogenita mea! ^{25. 33.} *Genes. 25. 33.*

PUNCTUM III.

Merces temperantiæ. Ipsa sibi est merces, ^{Bona tē-}
 quando sanitatem ruetur, & vitam produ- ^{perantiæ}
 cit: animum autem aptat suis functionibus, & ^{1.}
 dominari facit appetitui, & capacem reddit cæ- ^{In corp.}
 lestium, & ad magna expeditum. *Vitia comprimit, mentem elevat, virtutem largitur.*

Deinde remunerat abstinentiam Deus melio- ^{2.}
 ribus deliciis spiritus, ut fecit erga Danielem & ^{Anima.}
 socius. Moysem etiam & Eliam per jejunium
 ad sui consortium assumpsit, & in Transfigura-
 tione adhibuit testes. Post hanc verò vitam assi-
 dere facit mensæ suæ, & singulariter reficit ab-
 stinentes. O, sim ex illis! *Crucifigam nunc car-* ^{Gal. 3.}
nem meam cum vitiis & concupiscentiis, ut illic ^{24.}
epulari valeam. Per sitim, fel. & acetum illud
 tuum te obsecro, bone I E S U, merear pla-
 care te cum Ninivitis, & pro tot
 culpis satisfacere.

MEDITATIO XX.

De Luxuria, & bono Castitatis.

PUNCTUM PRIMUM.

- I.** **Luxuria** **fit cogi- tatione.** **Q**uid sit. Est inordinatus appetitus delectationis carnalis Peccatur. 1. Cogitatione, cum voluntas in rem cogitatam consentit, vel deliberatè se oblectat ipsa cogitatione absque proposito perficiendi rem, quæ vocatur morosa delectatio; vel si minùs deliberatè oblectatur, saltem negligenter repellit cogitationem, aut ejus causam. 2. Peccatur verbo, aut aliquo sensuum exteriorum; verbo, proferendo inhonesta; auditu, sponte præbendo aures talibus; visu cum spectantur provocantia, vel leguntur: odoratu & gustatu, cum inde pellicimur ad inhonesta; tactu, cum mollioribus quis utitur, cum irritamento libidinis: nam tactus alioqui corporum est consummatio peccati, & pertinet ad opus 3. peccatur opere consummato; vel se polluendo, vel alteri commiscendo; & hoc pro qualitate personæ est multiplex peccatum: si alter sit voto castitatis obstrictus, aut religiosus, aut conjugatus, aut si consanguinei. Extra etiam commissionem merus tactus suimet, vel alterius causa delectationis, est peccatum mortale.

PUNCTUM II.

- Pœnæ** **1.** **P**œnæ. 1. Quæ ex ipso peccato nascuntur, sibi ipsi. *nam Blandè ingreditur, sed in novissimo mor- Proo. 13: debet*
32.

debet, ut coluber, & sicut regulus venenum diffundet, Morbi, infamia, depauperatio, mors, sunt luxuriae fructus, & Paulus incestuosum Tradidit Satana in intritum carnis, ut in corpore à dæmone cruciaretur.

1. Cor. 5.
5.

2. Pœnæ à Deo inflictæ in hac vita. Diluvio obruit mundum; Sodomam incendit: ex Israëlitis una die viginti tria millia occidit: nepotem Jacob, ob fulum semen, morte percussit; filios Heli perire fecit in bello; Samson autem, ob mulierem, in servitute. Quid David, quid Salomon propterea passi sunt? Quòd si isti: quin tu times? Pœnæ futuræ: Per quæ quis peccavit in eis accerbissimè cruciabitur: pro oblectatione cogitationum horrendis vexabitur imaginibus, sensus singuli proprio afficientur tormento: totus homo immersus stagno igni & sulphuris pro brevi voluptate æternùm ardebit. Ergo fugite fornicationem, ait Paulus, fuga est præiens remedium. Unde etiam ait: Fornicatio nec nominetur in vobis. Ipsum nomen usurpari non debet, ne rei imaginè repræsentata, polluat mentem.

2.
Deus ultor.

3.
Infernus Sap. 11.

17.

1. Cor. 6.
18.
Eph. 5. 3.

PUNCTUM. III.

Borum castitatis comparatur lilio, ob sex Actus 6. Castit.
Actus tanquam folia candidissima. 1. Custodia visus & auditus: ne quid subeat in animum impuri. Hi sunt custodes castitatis. 2. Tum aliorum sensuum odoratus, gustatus, & tactus mortificatio: ne quem igniculum suppeditent. 3. Sermones, & motuum omnium corporis, gestuum.

1.

2.

3.

4. stuumque modestia virginalis, nec non ipsius
 5. vestitus moderatio, ac decens composito: ut
 nihil insit solum, ac leve. 4. Circumspecta
 familiaritas & conversatio cum hominibus, ca-
 vens, ne quid subrepat à puritate alienum. 5.
 provida declinatio occasionum, tam interna-
 rum, quam externarum, Internæ sunt, super-
 bia, in quam Deus animadvertere solet per-
 missione lapsus: unde humilietur homo, & con-
 fundatur: deinde ira, quâ exardescit sanguis:
 tum otium, per quod diffluit mens, & totus
 homo. Externæ autem sunt, variæ, à loco, à
Eccl. 3. tempore, à sociis. *Qui amat periculum, peribit in*
 27. *illo.* 6. Putritas cordis ab incurso malarum sig-
 6. ggestionum; & corporis, ab involuntariis etiam
 motibus & illusionibus, tam per vigiliam quam
 per sonnum, quantum homini possibile est.

PUNCTUM IV.

1. Favor
 Angelo-
 rum. *Dan. 3.*
 50. **M**ultiplex favor Dei erga castos. 1. Favor,
 præsidium Angelorum peculiare: nam hi
 delectantur sui similibus, libentèrque illis assi-
 stunt, sic in fornace tribus pueris adfuit Ange-
 lus, *Et excussit flammam ignis, & fecit medium*
fornacis, quasi ventum roris flantem. Ita in ardore
 tentationis excutiunt flammam, ne mentem
 subeat per consensum: & rore cælesti ardorem
 carnis restingunt: atque in gratiarum actio-
 nem, pro victoria erumpere animam faciunt,
 unà cum tribus pueris in camino ignis. 2. Favor
 à peculiari ipsiusmet Dei protectione, qui pas-
Dan. 13. *citur inter lilia.* Quare ingruenti tentationi ob-
 23. jiciam

ſciam illud Sufannæ: *Melius est mihi, quàm pec-*
care in conspectu Domini. 3. Favor, quòd pro spre-
 tis nuptiis Deus sibi peculiariter animam des-
 pondet: juxta promissum Christi: *Qui uxorem*
reliquerit, centuplum accipiet in hac vita: Non
 centum uxores, sed quod excedit centuplo o-
 mnes conjugales voluptates. Norunt casta pe-
 ctora. 4. Favor, multiplicatio prolis: ne vel hic
 fructus desit prolis, sunt multiplicia opera, bona,
 quibus se exercet, qui divisus non est per curas
 matrimoniales, sed uni Deo lucrificat: ut sit
 non solùm frater, & soror: verùm etiam Mater
 Christi, quod ipse Dominus asseruit. Quare non
 dicat Eunuchus: *Ecce ego lignum aridum: quia hæc*
dicis Dominus Eunuchis: Dabo eis in domo mea
locum & nomen melius à filiis & filiabus: nomen
sempiternum dabo eis, quod non peribit. 5. Favor:
 quod, quia supra hominem se per castimoniam
 attollunt, Deus extra ordinem castos exaltat. Sic
 B. Mariam, ut fieret Mater Dei; Ioannem, ut di-
 lectus haberetur, & in sinu recumberet, & tam
 sublimes futurorum revelationes acciperet: E-
 lias, Elisæus, Daniel, ejusque socii mirificati
 sunt ob meritum castitatis. 6. Favor: quod *Se-*
quuntur Agnum, quocunque ierit, singulari so-
cietate ei inhærentes. O liceat mihi, Agne inno-
 centissimæ, unà tecum per ista cœli spatia dis-
 currendo modulari canticum novum, quod in-
 coinquinatæ solùm animæ cantare possunt.

Iste sex prerogativæ erunt mihi munimen-
 to adversus tentationes: meque obfirmado; di-
 cens cum S. Ioseph: *Quomodo passum hoc malum*

F 5

facere,

3.
 Nuptia-
 rum cœ-
 lestium.
Luc. 18.
 29.
 Filliorū
 spiritua-
 lium.
 4.
 Mat. 12.
 50.
Isa. 56 3.
 5.
 Extraor-
 dinaria.
 6.
 Sequun-
 tur. A-
 gnum.
Apoc. 14.
 4.

Ge. 39. 9. facere, & precare in dominum meum? Quin pal-
lium, & adhuc facultates omnes, honorem, vi-
ram ipsam posthabebo, ut mereat, uti Ioseph
ad regnum Ægypti, ita ipse ad complexum cæ-
lestis Sponsi per studium castitatis aliquando
pertingere.

MEDITATIO XXI.

De Avaritia.

PUNCTUM PRIMUM.

Avaritiã
pecca-
tur.

1.

2.

3.

1. Tim. 6.
10.

4.

9.
Ephes. 5.
5.
Col. 3. 5.

Quid sit Avaritia. 1. Est inordinata appetitio
 divitiarum. Peccatur autem. 1. Si aliena
 concupiscat, contra præceptum decimum, vel
 etiam sibi usurpet, invito domino, contra septi-
 mum. 2. Si malè utatur propriis non impertiens
 egentibus, quando ex iustitia, vel ex charitate
 misericordiãque tenetur. 3. Si nimio studio fe-
 ratur, ut propterea negligat alias obligationes
 quibus tenetur: vel admittat aliqua alia pecca-
 ta, ut sunt mendacia, perjuria, fraudes, vio-
 lentia. Nam *Radix malorum omnium est cupidi-*
tas. teste Paulo. 4. Si voto paupertatis adstri-
 ctus usurpet sibi aliquid de communibus abs-
 que Superioris licentia, vel alienet, dando,
 vel donatum accipiat sine ejusdem facultate,
 vel si concessis utatur affectu inordinato tan-
 quam propriis, vel si queratur & murmuret, cum
 subtrahuntur. 5. Si quis opera virtutis exercent
 præcipuè sine lucri vel lucri causã omittat exer-
 cere. Avaritia vocatur à Paulo *Idolorum servitus,*
 quia,

quia, tanquam Deo cuidam, servitur cupiditati, & omnia ejus causâ fiunt: Absit à me hæc impietas.

PUNCTUM II.

Poenæ avari. 1. Ipsa avaritia est avari ultor, Dána 3°
 miserrima servituti illum premens, quam 1.
 sentit in conquirendis tuendisque bonis. Item Sibi ipse.
 tanquam spinæ animam illius pungunt, tum
 curæ, tum remorsus conscientiæ, ut nec terre-
 nis quiete fruatur, & cælestia amittat; velut
 Judas avarus, qui inter cælum & terram me-
 dius crepuit. 2. Solet eam Deus in hac vita pu- 2°
 nire: ut Achan, quòd surripuisset de spoliis, Deus ul-
 jussu Dei lapidatus est; Nabal, quòd Davidi tunc tor.
 egenti denegasset subsidium, Deo animad-
 vertente, extinctus est, Iezabel ob adeptam vi-
 neam, Deo disponente, à canibus devorata est;
 Ananias & Saphira ob partem pretii defrau-
 datam conciderunt repente mortui: Giezi, ob
 accepta munera contra Elisæi mandatum, le-
 profus evasit: Judas furari solitus de oblatiis,
 & magistri venditor ex avaritia factus, suspen-
 dio voluntario interiit. Et ecce quomodo hæc
 pestis omne genus hominum corripit, à Regi-
 bus usque ad Apostolum? 3. Æterna subsequetur 3°
 eos egestas, qualis illa Epulonis: & memo- Inferta^o.
 ria prioris abundantia excruciat magis.

PUNCTUM III.

Præmia virtutis opposita. 1. Duobus modis Avaritia
 avaritia vincitur, vel frænando inordinatum vincitur

Mortifi-
catione.

appetitum habendi, vel renunciando rebus habitis & speratis; quò sic appetitus ipse ab animo radicitus evellatur. Uterque modus potest intelligi per paupertatem spiritus, cui promittitur regnum cœlorum, sive hoc sit vita æter-

Rom. 14.
17.

na, sive, quod Paulus etiam vocat regnum cœlorum in hac vita, *Iustitia, pax, gaudium in Spiritu Sancto*. Est autem iustitia meliorum divitiarum copia, nempe bonorum operum. Pax autem est à molestarum curarum perturbatione quies, quales ingerit avaritia: denique gaudium spirituale à pacata conscientia.

2.
Liberalitate.

Qui victa cupiditate distribuit sua liberaliter in pauperes, Deum erga se liberalem experietur, tum in temporalibus, tum in spiritualibus bonis refundendis, sicut promisit: *Date & dabitur vobis: mensuram bonam & confertam, & coagitatam; & supereffluentem dabunt in sinum vestrum*. Addit: *Eadem quippe mensura, quâ mensi fueritis, remetietur vobis*. Quasi dicat: Si vestra creverit liberalitas: etiam divina erga vos, quibus suffragatur Sapiens: *Alii dividunt propria & egestate sunt. Anima, qua benedicit, impinguabitur: & qui inebriat, ipse quoque inebriabitur*.

Luc. 6.
38.

3.
Præmio
cœlesti.

Pro 11.
24.

Peculiare præmium iis promittitur, qui de facto omnia sua relinquunt, centuplum in hac vita, & postea æternum, cum prærogativa confidendi ad iudicandum tribus Israël. Tu qui propter nos egenus factus es, & in testimoniū nudus voluisti, aufer à me omne caducum desiderium, ut tuæ opulentiaæ particeps in cœlo fiam!

Con-

Concipiendi sunt affectus in primo puncto indicati. 1. Ut habitis contentus sim, quamvis modicis: neque appetam aliena. 2. ut iisdem bene utar, & liberaliter in pauperes. 3. ut sine affectu habita possideam, quasi non habens. 4. Ut libenter etiam experiar defectum, causa Christum imitandi. 5. Serviam Deo non ob temporalia, sed quia dignus est, & ut assequar æterna.

Proposita quinque.

MEDITATIO XXII.

De Ira.

PUNCTUM PRIMUM.

Ira est appetitus inordinatus vindictæ, cum accensione sanguinis circa cor. Peccatur 1. mente, si concipiat odium personæ offendentis, si ulcisci proponat, si saltem desideret ei quidpiam mali evenire, si gaudeat de malo eveniente, aut tristetur. de illius bono. 2. Peccatur verbo, cum ex affectu vindictæ prorumpitur in convitia, aut detractionem, aut imprecationes malas, aut contentiones, rixasque verborum. 3. Opere, cum ex vindicta infertur aliquod damnum in corpore aut rebus, propria auctoritate: vel si à Magistratu flagitatur, id fit ex odio personæ; non sincero amore justitiæ: vel si inexorabilis planè homo sit ad condonandum. Porro ex ira existunt lites, factiones, bella.

Iræ affinis est impatientia, quæ propriè non est appetitus vindictæ, sed immoderata tristitia ex

1.

Ira cogitationis.

2.

Verbis.

3.

Operis.

4.

Impatientiæ.

ex

ex incommodis occurrentibus, & conatus repellendi illa. Ex quo affectu nascuntur variae peccata. Deum quidem, per modum querelae, & aliquando cum expressa blasphemia; in alios autem, exhibendo se morosum & asperum, & inquietum contra honorem pacis: imò in ipsas bestias, præ impatentia, sæviendo, aut in res etiam inanimatas involando. Præterea in seipsum insurgit, mortem optando, vitæ tædio, ex impatentiâ malorum, vel morsu, aut simili impetu in semet irruendo.

PUNCTVM II.

Pœnæ.

1.

Ipsa ira.

2.
Deus.

Gen. 4.

24.

Mat. 5.

23.

POenæ. 1. Ipsa ira est sibi pœna, quia est velut phrenesis quædam, mentisque insania; imò quasi malus dæmon possidens hominem. Similia enim obsessis à dæmone agit. Deinde sic turbat animam, ut incapacem reddat cœlestium, & in habitantis Spiritûs Sancti, qui non requiescit nisi super quietum & humilem. 2. Deus ulciscitur ultores, jam à principio. Ultio dabitur septuplum de Cain, de Lamech verò septuagies septies. Sed illud præcipuum, quod Christus pronuntiavit: *Ego autem dico vobis, quia omnis, qui irascitur fratri, reus erit iudicio.* Antequam prodeat foras ira, jam apud Deum instituitur iudicium. *Qui autem dixerit fratri suo, Raca, reus erit concilio.* Si erumpat in signum, de ampliore pœna consultatur. *Qui autem dixerit, Fatue, reus erit gehennæ ignis.* Hic jam hoc ipso est reus æternæ damnationis, quando apertam contumeliam jactat. Quid si pejus aliquod in-

inferat? 3. Illic duplici torquebitur igne, iracundia & flammæ: nam eo, quòd impatientissimè feret flammæ, nec vitare poterit, rabiè percitus augebit incredibiliter cruciatum. In quo differunt animæ justæ purgatorii; quòd pœnas ferunt patienter, indèque referunt solatium suæ conscientia.

Hinc discam primò declinare omnem motum iræ; qui suspectus est, quando etiam sumitur zelo iustitiæ, ne subsit appetitus propriæ vindictæ. Secundò, insurgentem initio opprimam, ne invalescat: nam *scintilla unâ augetur ignis*, *Eccl. 11.* ut Sapiens ait; nec est facilè auctum extinguere. Fuga. 9. Infernus duplex. 34.

PUNCTVM III.

Bonum compressæ iræ, sive mansuetudinis & patientiæ, quibus frænatur. Nam mansuetudo averfatur nocere cuiquam & comem se exhibet etiam inferentibus injuriam; patientia sustinet mala illata, ne idcirco homo exorbitet aut indignum aliquid faciat. Fructus.

Fructus istarum virtutum sunt. 1. Pax cordis, quia *Mansueti possidebunt terram*: in potestate habebunt seipfos, & *In patientia vœtra possidebitis animas vestras*. 2. Mansuetudo reddit amabiles: *Qui in mansuetudine opera sua perficit, super hominum gloriam diligitur*. 3. Patientia autem facit spectandos & admirabiles apud alios: *Melior est patiens viro forti, & qui dominatur animo suo, expungatore orbium*. Faciunt Deo amabilem, & accessum ad Deum pandunt, 1. Mat. 5. 4. Luca 21. 19. 2. Eccl. 3. 19. 3. Pro. 16. 32.

exem-

96 Pars I. Meditatio XXIII.

exemplo Moyſis, ob inſignem manſuetudinem:

Quare jubet Paulus: *Volo viros orare omni loco,*

1. *Tim. 2. levantes puras manus ſine ira & diſceptatione. 4.*

3. Tales habent Spiritum Chriſti. Vnde Diſcipu-

4. lis cupientibus venire ignem de cœlo in Sama-

Luc. 9. 5 ritanos, quòd non recepiffent ipſos, Domini

5. ait? *Nescitis cujus ſpiritus eſtis: meus certè non*

eſt ultionis ſpiritus, ſed benedictionis. Vnde

1. *Pet. 2. Petrus de illo: Cùm malediceretur, non male-*

2. *dicebat: cùm pateretur, non comminabatur.*

MEDITATIO XXIII.

De Invidia.

PUNCTUM PRIMUM.

Invidia ex ſuperbia. **I**nvidia eſt triſtitia de bono proximi, quâ noſtrum excedit, vel obſcurat. Oritur ex ſuperbia, & comitem habet iram; & ita utriſque actus, veluti odium proximi quia illius ſucceſſus me obſcurant, gaudere de proximi depreſſione, triſtari de laude, minuere illam, detrahere.

Materia invidiæ.

1. Invidia diſtingui poteſt, juxta genera rerum quaſi objecta invidiæ. 1. De bonis externis aut corporis, quòd præcellat divitiis, dignitate, honore, gratia hominum, corporis dotibus. Et hæc eſt mundana.
2. De bonis intellectualibus.
3. De bonis virtutum.
4. De ipſamet charitate & gratiis gratuitis: quod eſt peccatum in Spiritum Sanctum, quale fuit Luciferi, ut ideo ſtruxerit homini inſidias ad peccandum.

Sap. 2. 50

Invidiâ enim diaboli mors introvit in orbem terrarum;

Quare invidi illum imitantur: proh res indigna!

PUNCTUM II.

Poenæ. i. Ab ipsamet invidia: nam exsiccat Pœnæ
 offa, fovetur perinde bonis ac malis even- sibi ipsi
 tibus, & difficile curatur, quia, quòd vilis sit 1.
 animi, celatur. 2. Ab exemplis, Cain occidit Prov. 14
 fratrem, voluit occultare Deocrimen, despe- 10.
 ravit de venia Ioseph à fratribus per invidiam 2.
 venditus evasit illorum dominus. Dathan & Exempla
 Abiron in Moysen insurrexerunt, & absorpti
 sunt à terra. Saül in Davidem insanivit, & peri-
 it. Iudæi Messiam suum crucifixerunt, in ca-
 put suum. 3. In inferno crudeliter eos rodet glo- 3.
 ria Sanctorum, præsertim ex collatione abje- Infernus
 ctionis propriæ, atque miseræ. Quare *Vae illis,*
qui in via Cain abierunt! Similiter fratres suos
 prosequentes. *Et errore Balaam, mercede effusi*
sunt: malis consiliis eosdem subvertere studen- suda,
 tes. *Et in contradictione Core perierunt,* non fe- v. 12.
 rentes sibi alios præferri.

PUNCTUM III.

Bonum contrariæ virtutis quâ mortificatur Charita-
 invidia. Ea est charitas, in tribus præsertim tatis
 actibus. 1. Insurgentes motus invidiæ statim actus.
 opprimit. 2. Caudet de bono proximi, ac de pro- 1.
 prio. 3. Optat alios excellere omnibus bonis, 2.
 nihil inde sibi decedere putans. 3.

Vrgemur ad hanc virtutem, quòd gloriam Dei
 & commune bonum oportet præferre proprio:

G

quare

Dei gloria

98 Pars I. Meditatio XXIV.

quare si ita Deus disponit, ut alii excellent, excelli animi est gratum id habere. Proinde non ut Iosue feremus ægrè, quòd alii prophetent: sed cum Moysè dicemus: *Quis eribuat, omnis populus prophetet?* Nec invidiâ tangemur, ut discipuli Ioannis, quòd Iesus baptizaret, & ad eum fieret concursus: sed respondebimus cum Ioanne: *Qui habet sponsam, sponsus est; amicus autè Sponsi gaudet propter vocem Sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est, illū oportet crescere, me autem minui.* Deinde, si gaudeam de bono proximi, facio illud meum; & demereor Deum, ut me pluribus augeat. Si doleo de illius malo, Deus viciscim me à propriis expediet. Præterea sic agendo referam fructus charitatis; *Qui sunt pax, & gaudium in Spiritu Sancto:* Et imitabor statum Beatorum, ubi singuli sua conditione contenti per unionem charitatis communicant in bonis omnium; tanquam de propriis exultando, gratiasque agendo. Itaque *amulemur omnes in bono*, contendentes ad summam virtutem, non studio vincendi, sed Deo placendi quàm maximè.

MEDITATIO XXIV.

De Acedia.

PUNCTUM PRIMUM.

Acediâ
pecca-
tur.

ACedia est tristitia inordinata & tædium acutum studiosorum laudabilem. In quo peccatur variè. 1. Peccatum nimius timor difficultatum, quæ virtutem comitantur, unde tædium.

dium. 2. Pusillanimitas, unde etiam occultantur talenta, nec exeruntur. 3. Languor in exequendis obligationibus, cum repugnantia, & ex necessitate magis, quam voluntate, & ob fines viles. 4. Inconstantia in bonis actionibus, vel variando ex tædio, vel non perducendo ad exitum. 5. Diffidentia superandi difficultates, usque ad desperationem. 6. Aversio à spiritualibus viris, quod nobis non sapiant spiritualia, vel quod ab eis moneri sit odiosum. 7. Otiositas & somnolentia, maximè in spiritualibus. 8. Evagatio per varia ad levandum tædium, vel laxando frænum cogitationibus quibuscunque, vel solvendo linguam, cæterosque sensus in omnia obvia, vel etiam de loco in locum obeundo, ut nullibi nulla in re consistere valeat. 9. Ex tota hac hominis habitudine sive dispositione oriuntur innumerabiles culpæ omissionis, & negligentiae infinitæ in omnibus actionibus debitis.

PUNCTUM II.

Damna Acediæ. Est valde periculosa, & Damna. proclivis ad lapsum, arcet consolationes divinas, dat locum tentationibus dæmonis. *Qui assumptis secum pluribus nequioribus, occupat domum illam, tanquam vacantem. Multam quippe malitiam docuit otiositas, & de tali dicitur: Per agrum hominis pigri transivi, & ecce totum repleverant urtica, & operuerant superficiem ejus spine & maceria lapidum destructa erat. Horrida nimirum fit anima & pervia viatoribus, hoc est,*

4. e. 28. dæmonib⁹. *Qui propter frigus arare noluit, mendicabit æstate, & non dabitur illi. Qui seclat in otium, replebitur egestate.* 2. Quin iusti ipsi ab acedia patiuntur damna. Nam *Meledictus homo, qui facit opus Domini fraudulentè, sive negligenter, & tepidi revomuntur à Domino, & onus Christi suave, fit ipsis grave Pigrum dejicit timor*: Remittit studium, metu difficultatis. Et *desideria occidunt pigrum, quia vult & non vult*: Sicque augitur sine fructu. 3. Sed & in altera *Math. 25* vita, *Qui talentum domini sui defodit, ejicitur in tenebras exteriores*: Sicut & Iudæi ignavi exclusi sunt à terra promissionis, duobus exceptis impigris, qui ad pergendum cæteros, hortati fuerant.

PUNCTUM III.

Bona & fructus **F**RUCTUS ex victoria acedia. 1. Fit labor levis & fructuosus, qui aliqui gravis, & inutilis est acedioso, & talibus dicetur: *Iugum meum suave est, & onus meum leve*. Et hi una hora promerentur, quantum alii *Toto die portantes pondus diei & æstus*: quia cum fervore laborant. 2. Singulariter placet Deo, quòd ei alacriter serviatur. *Hilarem datorem diligit Deus*; Sicut ipse impertit hilariter hominibus, quæcunque donat, & talium petitiones & desideria cordis exaudit: quin prægustare facit lætitiã, qua in cælo Sancti obsequuntur Deo. O Deus! *Redde mihi lætitiã salutaris tui, & Spiritu principali confirma me*. Fac, ut quemadmodum tu *Exultasti, ut gigas ad currendam viam longè difficillimam*:

mam:ita & ego. *Viam mandatorum tuorum curre, cum dilatasti cor meum.*

MEDITATIO XXV.

Super Decalogi Præcepta.

Habetur Zachariæ Cap. 5. *Ego video volumē Visio. Volans, longitudo ejus viginti cubitorum, & Zach. 50 altitudo ejus decem cubitorū. Et dixit ad me, Hæc³ est maledictio, quæ egredietur super faciem omnis terræ, quia omnis fur, sicut ibi scriptū est judicabitur, & omnis juratus ex hoc similiter judicabitur: Educam illud (scilicet volumen) dicit Dominus & veniet ad domum furis, & ad domum jurantis in nomine meo mendaciter, & commorabitur in medio domus ejus, & consumet eam, & lingua ejus, ut lapides ejus. Hactenus visio. Tale quid in meditatione hac ob oculos ponemus, librum, ex quo peccata mea contra Dei præcepta consignata sunt, simulque supplicia eis debita, quem jam super me advenientem intuebor ad perdendum me cum omnibus.*

Præcepta considerari possunt dupliciter: & qua continent, quod est de necessitate salutis, & qua, quod est perfectionis: vel secundum id, quod ad litteram verant, aut præcipiunt, & secundum spiritualem sensum: atque hic etiam in ipsis meditationibus indicatur.

Sensus
præceptorum.

PVNCTVM PRIMVM.

Quomodo circa singula peccetur?

Peccata
contra
decem
præce-
pta.

IN primo præcipitur *cultus Dei*. Quò pertinent
virtutes, *Fidei, Spei, Charitatis, & Religionis*,
Contra quas peccatur contrariis actibus.

Cõtra 1.
1.
1. Regi 15.
13.
Phil. 3. 19
Colof. 3. 5
Tit. 2. 16

Contra *Fidem*, per idololatriam, aut infideli-
tatem aliam, & per solam dubitationem. Sed
& est quoddam genus idololatriæ, pertinaciter
suo iudicio adhærere. *Quasi peccatum enim*
ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriæ
Colof. 3. 5 nolle acquiescere. Et sunt, quorum Deus venter est
Tit. 2. 16 Et avaritia est idolorum servitus, Et quidam di-
cunt se nôsse Deum, factis autem negant.

2.
Contra *Spem* peccatur per diffidentiam;
obtinendi veniam, aut consequendi gloriam,
vel contra per præsumptionem ea assequendi,
non adhibitis mediis necessariis.

3.
Contra *Charitatem*, cùm Deo præponitur
creatura, & hujus voluntas divinæ præfertur.
Vel, cùm tepidè amatur, adeò non ex toto
corde, mente, & viribus.

4.
Denique contra *Religionem*, si debitus cultus
negligatur.

Cõtra II.
De jura-
mento.

In secundo præcepto prohibetur *juramen-*
tum, si absit veritas, aut necessitas, aut reve-
rentia: quare peccatur, si aliter sentiam, quàm
jurando affirmo, vel, si non intendam implere,
quod promitto, vel si non impleam juratum,
cùm est bonum. Si sit malum, peccatur im-
plendo, sicut & jurando. Deinde si necessitas
absit

absit interponendi divinam testificationem, quia tunc leviter juratur. Denique si absque reverentia, quæ divino nomini summa debetur. Huc potest referri votum, præsertim juratum, in quod peccatur, differendo executionem, ut negligenter exequendo.

Contra III.

In tertio præcipitur *Sanctificatio Festorum*, quæ perficitur, audiendo Missæ sacrum, & vacando ab operibus servilibus, aliisque agendo, quæ divini sunt cultus. Peccatur autem contra agendo.

De Festis

Contra IV.

In quarto præcipitur *Honor parentum*, qui non consistit in externa solùm reverentia, sed magis in obedientia præstanda jussis illorum, & in subveniendo etiam necessitatibus corporalibus. Nec parentibus solùm carnalibus observantia, obedientiæque debetur, sed aliis etiam superioribus, tam spiritualibus, quàm civilibus: quim omnes, ut suadet Apostolus, honorare se mutuò debent: *Superiores sibi invicem arbitantes*. Et tandem D. Petri consilio parendum est: *Subjecti estote omni humanae creaturae propter Deum*.

De honore parent.

Phil. 2.2

1, Pet. 2. 13.

In quinto prohibetur *Homicidium*. Quò spectant, quæ de ira dicta sunt Meditatione 22. sed & spirituale committitur homicidium sui ipsius, cum peccando, vita gratiæ perditur, & Paulus monet: *Spiritum nolite extinguere*: Id, quod fit divinas inspirationes veluti suffocando. Christus etiam ipse crucifigitur; quando. *Qui semel illuminati sunt, & gustaverunt donum ca-*

Côtra V. De homicid.

Thef. 5. 19.

Heb. 6. 6.

Occisio

Spiritual. *leste, prolabuntur, rursus crucifigentes sibi metip-
sis Filium Dei. Et ostentui habentes.* Quia faciunt
id, propter quod oporteret Christum secundo
mori, nisi prima mors pro infinita sua virtute,
ad omnia suffecisset. Præterea occiditur spiri-
tualiter proximus, quando ei scandalum præ-
betur, & occasio peccandi, & cum spiritualia
ipsi auxilia non præbentur: sicut occidit paupe-
rem, qui egenti non succurrit.

**Contra
VI
De for-
nicatio-
ne.**

**Adulte-
rium spi-
rituale.**

In sexto: *Non mœchaberis*, prohibetur adul-
terium & omnis luxuria, de quo Meditat. 20.
dictum est.

Porro spirituale adulterium committitur,
quando adhæretur creaturæ, posthabito Deo ve-
ro animarum Sponso. Genus etiam adulterii
est, quo opera bona verbæque divina adulteran-
tur, quando non diriguntur in finem debitum.
Oblivio etiam Dei per nimiam ad creatura effu-
sionem cordis, similis est adulterio, & quædam
rejectio sponsi.

**Contra
VII de
furto.
Furtum
spiritua-
le.**

In septimo *Furtum vetatur*, de quo in avari-
tia Medit. 21. Furtum autem spirituale est, cum
gloriam soli Deo debitam ex bonis omnibus
mihi vendico, vel cum tempus Dei obsequio
debitum suffuror, ut inaniter consumam, vel
cum pro injuria Deo peccatis meis illata non
reddo gratiam, vel cum voluntatem meam jam
Deo dicatam subtraho, faciens pro libitu meo:
vel cum usurpo mihi iudicium de intentione
factisque proximi, quæ ad divinum spectant
tribunal, vel si cum principe latronum diabolo
prædas

prædas agam de animabus, Charitatem aliâsque virtutum opes diripiendo, vastando.

In octavo prohibetur *Falsum testimonium*, quòd Contra VIII. de falso te spectant peccata linguæ, quibus honor aut fama proximi læditur, da quibus meditar. 22. stimon. Item iudicium temerarium huç refertur, & fictio, ad decipiendum proximum, per mendacium, hypocrisin, adulationem, & simulata officia.

Est etiam quoddam falsum testimonium in ipsum Deum, cum de illius bonitate, justitia, aut providentia non sentio, prout debeo, vel ita vivo, ut sim causa cur nomen eius blasphemetur, aut lex ejus minori sit in pretio. Denique Deo mentior, cum non impleo vota, vel etiam proposita bona leviter depono.

Nonum & decimum præceptum in sexto & IX. & X. septimo continentur. Ista perpendes dolore & pudore afficiar, quod vel in uno peccans, fac- *etus sim omnium reus.* Et est quodvis peccatum 1. ad. 2. 1. mortale quædam infidelitas, homicidium, adulterium, furtum, &c. ut expositum est. Quare in me ipsum, ut talem sancto zelo invehar, exprobrans mihi ipsi, quòd talis fuerim. *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei, quia non custodierunt legem tuam.* psal. 118

PVNCTVM II.

Poenæ in transgressores præceptorum. Moyses multas & horribiles maledictiones in Dent. 27 Dei nomine denuntiat: suprema illa erit gra- 15. *vissima, quam infliget Christus: Ite maledicti* Maledi- ciones.

Math. 25 in ignem aeternum. At scio Domine! quòd memin-
 41. mineris, ut parcas. Memento, quòd pro nobis
Gala 13. factus sis ipse maledictum, ut nos à maledicto
 liberares.

Decem Deinde decem plagæ Ægyptiis inflictæ cum
 Plagæ submersione in mare, repræsentant multiplicia
 Ægypt- flagella peccatorum, cum suprema tandem in
 tiorum. tartare detrusione. Tales etiam illæ septem
 plagæ, per Angelos immittandæ ante diem ju-
 dicii, quæ mortales reddent præ stupore atto-
Eecl. 23. nitos. Præterea solent peculiaria peccata pro-
 12. priis vindicari pœnis. *Vir multum iurans imple-*
Prov. 30. *bitur iniquitate, & non decedet à domo illius pla-*
 17. *ga. Et, Oculū, qui subsannat patrem, aut matrem,*
 Benedi- *effodiant illum corvi de torrentibus, & comedant*
 ctiones. *illum filij aquilæ.*
Deut. 38

I.

PUNCTVM III.

PRæmia observatæ legis. Moyses vicissim in
 observatores legis multas confert benedi-
 ctiones, temporales quidem pro conditione il-
 lius testamenti, sed in quibus spirituales tan-
 tò ampliores indicentur pro filiis novi testa-
 menti. Sed nec temporales istis negantur,
Mat. 6. 3 quando Dominus filiis suis promisit: *Et hæc*
 3. *omnia adjicientur vobis: nam qui aperit manum*
Psal. 14 *suam, & implet omne animal benedictione, quan-*
 4. 16. *tò magis filios?*

Porro spirituales benedictiones comprehen-
 duntur illo triplici genere bonorum, honesto,
Psal 12. *utili, delectabili.* De honesto est illud: *Lex Do-*
Prov. 3. 2 *mini immaculata, convertens animas, sapientiam*
 præstans

prestans parvulis. De utili: Longitudinē dierum, & annos vite, & pacem apponent tibi, si præcepta mea cor tuum custodiat. De delectabili: Iustitia Domini rectj, letificantes corda. De utroque, Prov. 3 nempe utilitate & suavitate: Indicia Domini desiderabilia super aurum & lapidem pretiosum, & dulciora super mel & favum. Ps. 118. 9

Colligi possunt tres affectus. 1. Dolor ob tantum bonum legis à me neglectum, cum transgressio contra extiterit mihi triplici modo onerosa. Nam dehonestat hominem, multa affert secum damna, & aculeo suo mordet conscientiam. 2. Fiducia consequendi omnes illas benedictiones, quam ingenerat fidelis custodia mandatorum, juxta illud: Homo sensatus credit legi, & lex illi fidelis. Credit legi, promissâ observatori bona redditum iri confidens: neque fallit illum lex, sed præstat abundè. Igitur, ne dixeris cum impio: Vanus est, qui servit Deo, & quod emolumentum, quia custodivimus præcepta ejus? Quin convertere ad Dominum, & videbis, quid sit inter justum & impium, & inter servientem Deo, & non servientem ei. 3. Studium legis: Circumda eam gutturi tuo, & describe in tabulis cordis tui. Tabulæ istæ sunt tres, memoria, à qua nunquam excidat; intellectus, qui assiduè de illa meditetur; voluntas, quæ ardeat illius desiderio. Quomodo dilexi legem tuam Domine? tota die meditatio mea est. Mal. 3. 14. 18. Prov. 3. 3. Ps. 118. 97.

1. Affectus doloris.

2. Fiduciæ Eccl. 33 3

Mal. 3 14 18.

3. Amor legis. Prov. 3. 3. Ps. 118. 97.

MEDI-

MEDITATIO XXVI.

Circa quinque sensus exteriores.

PUNCTUM PRIMVM.

1.
Visus.

QVomodo circa eos peccaverim, 1. *Visu*, oblectando me sine discrimine, quorumvis aspectu, vanitatis aut curiositatis, aut etiam sensualitatis causa, nec cavendo noxia. In modo etiam, sublimes aut vagos oculos circumferendo, in quibus maximè enitet modestia. 2.

2.
Auditus.

Auditu, patulas præbendo aures quibusvis sermonibus otiosis, vanis, scurrilibus, & nominatim detractoriis: contra verò, averlando pios sermones, monitaque salutaria.

Odo-
rus,
Gustus.
Tactus.

De odoratu, gustu & tactu dictum est circa peccata gulæ, & luxuriæ, sicut & de peccatis linguæ in præcedentibus, quæ varia sunt, in Deum aut proximum. *Lingua* enim, teste Iacobo, *est universitas iniquitatis; & ignis inflammans rotam nativitatis nostræ*, hoc est universam vitæ propriæ periodum. Sed & ex circumstantiis peccatur lingua, cum verba à conditione statûs abhorrent, vel loco, aut tempore indebito, vel contra peculiarem regulam silentii religiosi. Huc spectare possunt motus corporis, gestûsque immodesti, nam, teste Sapiente: *Amictus corporis & risus dentium, & ingressus hominis enuntiant de illo.*

Eecl. 19
17.

PUNCTUM II.

Damna ex incustodia sensuum. Nam, ut ait Propheta: *Ascendit mors per fenestras nostras.*

Stras. Et Oculus meus deperdatus est animam meam. *Thre 3.*
Sic Eva decepta, Dina oppressa, David expu- *51.*
gnatus, & est tanquam urbs patens absque muro- *Prov. 25.*
rum ambitu, quæ facile capitur. Deinde per sen- *28.*
sus invadunt animam mille rerum phantasmata;
quæ passiones appetitis commovent, & quando
non aliud, certè confundunt interiorem ho-
minem, ut colligere se nequeat, & tandem
exire foras, & evagari ipsum etiam cogunt.
Propter hoc prohibiti sunt cæli ne darent rorem, & *Agg. 1.*
terra prohibita est, ne daret germen suum. Priva- *10.*
tur talis anima cælesti influxu, rediturque in-
fœcunda & sterilis.

Aptè huic convenit illud: *Vas, quod non ha-* *Num. 19.*
buerit operculum, nec ligaturam desuper, im- *15.*
mundum erit.

Ergo audi consilium bonum: *Sepi aures tuas*
spinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo *Ecol. 28.*
facito ostia, & seras auribus tuis, & attende, ne *28.*
fortè labaris in lingua, & cadas in conspectu ini-
micorum insidiantium tibi, & sit casus tuus in-
sanabilis in mortem.

PUNCTUM III.

Bona ex sensuum custodia provenientia. 1. *1.*
Dum occluduntur sensus vanitatibus, ape- *Mortifi-*
riuntur Deo, cui placet valde mortificatio illo- *catio*
rum: fit enim anima *hortus conclusus*, in quo li- *sensuum*
benter diversatur sponsus, impletur Christi mo- *bona.*
nitum. *Cùm oraveris, intra in cubiculum tuum,* *Mat. 6. 6.*
& clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito. 2. *2.*
Qui sensibus rectè utitur, & ex Dei voluntate
vicissim

1. cor. 3. 11. vicissim per eos haurit, quo juvetur in spiritu, & in Deum attollatur. Porro, sicut *fons de eodem foramine non manat dulcem & amaram aquam*: ita non convenitur quibus sensibus benedicimus Deum, iisdem abutamur ad illius offensam. 3. Modestia sensuum & exteriorum motuum ædificat mirum in modum intuentes, & ad videndum propius, quod intus est, allicit. *Modestia vestra*, inquit Paulus, *nota sit omnibus hominibus* quippe ad exemplum conferens plurimum, motivum autem addit, *Dominus enim prope est*. Sic vos gerite, ut qui in Dei præsentia versamini. 4. Propria cuique sensui reddetur merces post resurrectionem, tantò delectabilior præsentis jucunditate, ut operæ pretium sit modò sensus mortificare, ut illic satientur.

MEDITATIO XXVII.

Circa internas anime potentias.

PUNCTUM PRIMUM.

1. Peccata Intellectus
Intellectus
1. Peccata ex parte *Intellectus* 1. *Ignorantia* eorum, quæ sunt creditu necessaria, vel quæ agi debent, tum universè ab omnibus, tum ab unoquoque speciatim, pro statu suo & officio. 2. *Inconsideratio* in agendo, non satis pensando, quid licitum, aut illicitum sit. 3. *Temeritas* in iudicando proximum, in quo sum injurius Deo, cujus partem mihi assumo, de occultis censendo, deinde etiam proximo, quem inconsultò damno. Quin mihi ipse noceo, quia permittit Deus

Circa intern. anim. poten. III

Deus nos labi in ea, de quibus temerè alios judicamus. 4. *Instabilitas* judicii, quâ fit, ut bona proposita facilè mutem, & quibusvis apparentibus suggestionibus carnis, aut dæmonis, facilè abducar; & prout phantasia est vaga, ita etiam mens quovis feratur. 5. *Pertinacia* proprii judicii, flecti nescia. Hinc inobedientiæ, rebelliones, contentiones, elusiones, errores, *Præcipitabit me*, inquit Iob, *consilium meum* 6. *Iob. 18. 7.*
Prudentia carnis, qua perspicaces sumus ad pervidenda quæ carnalibus mundanisque desideriis serviunt. Unde fraudes & doli excogitantur, adhibenturque passim. Huic vitio adnexæ sunt stultitia, ineptitudo, & traditas circa divina. Quàm enim sunt perspicaces ad terrena, tam sunt habetes ad cœlestia. *Animalis enim homo non percipit ea, quæ sunt Spiritus Dei, stultitia enim est illi & non potest ea intelligere. Et Quæcunque ignorat, blasphemat.* 7. *Curiositas* sciendi, quæ non expediunt, aut quæ supra captum, aut inutilia, & à statu meo aliena, aut nimio cum affectu, aut ob finem vanum, vel etiam malum, aut per media illicita: quæ omnia prohibentur illâ sententiâ. *Non plus sapere, quàm oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem,*

Iam cum mens debeat esse lux actionum. *Si oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit. Et, Si cæcus eaco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.* Idcirco petam à Spiritu Sancto dona ejus septem adversus hæc totidem vitia, ut fiat intellectus meus, sicut argentum, *Purgatum terra, purgatum sepultum.*

PUN-

PUNCTUM II.

Volun-
tatis pec-
cata.

Tripli-
cia.

1.

2.

isa. 583.

3.

Serm. de
Resur.

io. 5. 3.

Luc. 22.

42.

Peccata propriæ voluntatis. Vocatur propria, & hoc ipso prava, quia cum fuerit à Deo creata, ut divinæ voluntati subiaceat, ita homo sibi facit propriam, ut nullo respectu, vel Dei ipsius, feratur in res quaslibet, eò tantum, quòd sibi placent.

Hinc oriuntur peccata omnia, quæ ad tria capita possunt revocari. 1. est *Inobedientia*, legum omnium contemptrix, tum divinarum, tum humanarum, & Religiosi status in primis ruina: qui totus in propriæ voluntatis abnegatione consistit. 2. *Intentio prava*, quæ etiam bonæ actiones & alioqui Deo placituræ, redduntur vitiosæ. *Ecce in die jejunii vestri invenitur voluntas vestra.* 3. *Querere tantum quæ SUA sunt*, unde usurpat sibi quævis, nullo respectu justii vel injusti. Rectè igitur Bernardus dicit. *Cesset propria voluntas, & non erit infernus.* Imò ipsamet in hac vita est sibi infernus: nam quæcunque nos affligunt, eò cruciant, quia voluntati repugnant nostræ. Fiant igitur voluntaria per electionem, & jam non infernus nobis erunt, sed ignis purgans peccata. Itaque Dominum meum imitabor dicentem, *Non quero voluntatem meam, sed ejus, qui misit me.* Et iterum, *Non mea voluntas, sed tua, fiat.* Proinde non queram amplius, quæ mea sunt, sed quæ **I E S U** Christi, & proximorum.

PUN-

PUNCTUM III.

DE potentiis internis materialibus, una est *Imaginatio*, *Phantasia*, quæ est instar cujusdam aulae, infinitis rerum omnis generis imaginibus refertæ, quarum contemplatione sese oblectat ipsa phantasia, modò in has, modò in illas intenta, & trahit secum intellectum rationalem, ut iisdem intendat, ex quo peccata plurima omnis generis proveniunt.

Altare potentia est *appetitus sensitivus*, quasi *Appetitus sensitivus*, mare fluctibus vehementibus exagitatum, quia non aliud sunt passiones amoris, odii, desiderii, fugæ, iræ, quàm fluctus turbulentissimi. Ista sunt instrumenta, quibus dæmon utitur ad nos pertrahendum in peccata. Ista bella movent spiritui: nam, *quòd nolo malum, hoc ago*. Quin ipsæmet passiones inter se pugnantes animam trahunt. Sæpe enim in aliud voluptas, in aliud ei contrarium ambitio trahit. *Infelix ego homo! quis me liberabit de corpore mortis hujus? O custos hominum, quare posuisti me contrarium tibi, & factus sum mihi met ipsi gravis.*

Rom. 7.
15. v. 24.

Iob. 7. 20.

MEDITATIO XXVIII.

De quotidiano examine conscientie.

Commendatur à SS. Patribus hoc exercitium: nam tenemur duplici debito erga Deum; altero gratiarum, ob beneficia quotidie accepta; altero respicientiæ à culpis quotidiana-

H nis,

nis, quibus Deum offendimus. Et convenit à gratiis ordiri, ut prius reddamus Deo honorem, tum faciliùs veniam impetremus.

PUNCTUM PRIMUM.

I.
Gratiarum actio.

Commemoratio beneficiorum, tum communium, tum peculiarium, & illius diei nominatim, cum humili gratiarum actione, consideratâ simul excellentiâ donantis & profuso amore; ex parte verò accipientis, propria indignitate. Igitur gratias agam, quia me creavit, redemit suo sanguine, vocavit ad fidem & gratiam, sibi que me incorporare dignatus est: tum quia alit, vestit, conservat, tueturque ab innummeris periculis corporis, multò autem magis, quòd ab animæ; & eam quotidianis inspirationibus ad bonum exsuscitat. Provocabo Angelos & Sanctos ad laudandum Deum, gratiasque agendum.

PUNCTUM II.

Petitio gratiæ.

1.
2.
3.

Petitio gratiæ, ad cognoscenda & deflenda peccata, quæ tripliciter est necessaria.

1. Ut memoria juvetur ad reminiscendum.
2. Ut illustretur mens ad æstimandum.
3. Ut urgeatur voluntas ad dignè detestandum.

Hic funiculus triplex, oblivio, ignorantia, torpor, quo teneri constrictus à diabolo homo solet, quo minus se à peccatis expedire possit.

PUN-

PUNCTUM III.

EXamen & inquisitio commissorum. Ubi ^{Examen} proponam mihi ante oculos Deum omnium inspectorem ac judicem, qui *in lucernis scrutabitur Ierusalnm*, ut dicit per Prophetam, ^{Soph. 13} occultissima quæque vel etiam minutissima in lucem producturus, quin justitias ipsas judicaturus, operaque bona, quæ sæpius malis circumstantiis depravantur. In conspectu igitur hujus inspectoris ac judicis mei inquiram in omnes cogitationes, verba & opera; nec modò commissa, sed omissa, neglectaque dispiciam: ac de occultis, à quibus mundari David flagitat, sollicitus ero: num aliquid admiserim per ignorantiam aliquam culpabilem, aut illusionem Diaboli persuasus, bonum esse, quod secùs erat, ut cum iram pro zelo sum interpretatus.

Materiam examinis præbebunt, quæ de 7. ^{Materia examinis.} vitis, & decalogi præceptis, sensibusque & potentiis supra sunt explicata. In examinando, per spatia diei ordine discurram: & si boni aliquid reperero à me factum, humiliter Deo referam acceptum, de malis autem confundar, Et *confitebor adversum me injustitiam meam Domino*, paratus etiam confiteri Sacerdoti, ^{Psal. 31.} non excusando aut minuendo, sed potius exag-

gerando cum veritate, ad majorem
meam confusio-

nem.

H

PUN-

PUNCTUM IV.

Dolor. Dolor de amissis quàm maximus concipiendus, qui procedat ex vero amore Dei, qui tantæ est efficaciam, ut deleat peccata etiam mortalia, & in gratia hominem constituat, ac si contingat ea nocte mori, etiam sopitum, sufficiat ad salutem. Ita cum diceret David, *Pf. 31. 5. Confitebor adversum me injustitiam meam.* subiecit statim, *Et tu remisisti impietatem peccati mei.* Et objurgatur idem à Nathan Propheta de homicidio & adulterio, cum pœnitens dixisset. *Peccavi Domino,* adjecit Propheta, *Domini quoque transtulit peccatum tuum.* Tanta est vis veræ contritionis, & tanti refert ita se reconciliare Deo ante cubitum, cum proposito in tempore confitendi, quod est necessarium. Inveniat ad excitandum hunc dolorem collatio primi & tertii puncti inter se; beneficiorum Dei, & redditarum à me offensarum. Item meditationes de peccatis, præsertim quinta supra posita, & trigesima prima sequens.

PUNCTUM V.

Proposium. Firmum propositum deinceps non peccandi concipiam: quod ut firmitus sit, occasiones sigillatim vitare proponam, per quas labi solitus sum: & quia sine Deo nil possum, hunc obnixè obsecrabo per Filii sui sanguinè pretiosum. Concludam autem cum recitatione Dominicæ præcationis, præsertim in tribus ultimis petitionibus immorando, & cum Deo colloquendo.

ME.

MEDITATIO XXIX.

De examine particulari circa speciale aliquod vitium.

Commendatur à Cassiano Col. 5. c. 14. & à B. Patre Ignatio modus traditur. Sic hostes faciliùs expugnantur, quando se junctim invaduntur: & ita egerunt filii Israël in expugnanda Palæstina.

Porro tria tempora huic exercitationi assignantur: matutinum, pomeridianum, vespertinum, exemplo David *Vespere, & manè, & meridiem narrabo, & exaudies vocem meam.* Quid narraret, nisi miseras suas coram Deo effunderet?

Ps. 54. 18.

Daniel quoque tribus diei temporibus flectebat genua sua, & adorabat, confitebaturque coram Deo suo.

Dan. 6. 10.

PUNCTUM PRIMUM.

Manè, ubi vestes indui, hæc præstabo. 1. Pōsitis genibus gratias pro ejus noctis quiete, & conservacione à peccatis agam, tum, brevi reflexione facta dispiciam, si quid à vespertino examine peccatum sit, & deflebo. 2. Intentionem puram Deo offeram circa omnes ejus diei actiones; cupiens, & petens acceptari à Deo in unione Christi meritorum, ut illis conjunctæ, reddantur acceptæ in conspectu Dei. 3. Proponam vitare omnem culpam, & speciatim, quam expugnandam suscepi. Hoc est videlicet,

1. Matutinum examen.
2. Oblatio.
3. Propositum.

H 3 quod

Pf. 100. 8. quod agebat David. *In matutino interficiebam omnes peccatores terra*, manè & in tempore peccata prævertere; quod propositum ut sit efficacius, iuvat ea breviter prævidere ac recolere, in quibus pro ratione statûs, & conditione mea plus subest periculi, ad ea me præmuniendo certis rationibus, cum divina ope. Illud etiam provectioribus in spiritu potest conferre, ut molesta quædam, & ingrata sibi objiciant, ad eaque superanda, si contingant, seipsos animent, atque obfirmant, quò paratiores sint ad eventus, imò optent sibi evenire, juxta illud. *Probame Domine, & tenta me, ure renes meos, & cor meum, quia misericordia tua ante oculos meos est*, quâ confusus, nihil metuo. Et si istud minus mortificatis non est semper usui, quia possent deterreri, & in contraria impelli.

Pf. 25. 2.

PUNCTUM II.

Examen
meridia-
num,

Alterum tempus est meridianum. Tunc, implorato lumine divino, discutiam, an & quoties deliquerim in speciali vitio, quod persequor, ac pro numero & gravitate me ipsum arguam inconstantia acriter post tam seria proposita, & inquiram de modo & occasione lapsuum, cum instauratione propositi.

Christus
crucifi-
xus.

Iuvabit ad se confirmandum, commemorare, Christum per id tempus cruci affixum fuisse, & perseverasse constanter plures horas in acerbissimis doloribus; sub idem etiam tempus ascendisse in cœlum, laborum fructus percepturum. Qua utraque consideratione animari possum

ad

ad vincendum, dicamque Domino. *Indicamihi, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post vestigia gregum*, irrationalium videlicet cupiditatum. Cant. 1.
7.

PUNCTUM III.

TEmpus tertium examinis particularis ante cubationem. Præstabo quæ in meridie, ac si sæpius deliquissem, eò me acriùs objurgabo, non despondebo tamen animo, quia *sepius cadet justus, & resurget*. Vesperatium.
Pro. 24.
16.

Similis collatio erratorum fiet inter diem & diem, & inter hebdomadas, ut constet fructus, & emendatio. Tandem proderit, quandoque peccatur, tunctione pectoris, aut alio signo semet statim corripere: nam sic retinebitur melius numerus culparum, & cautior reddetur homo à lapsu: & fiet, quod illic dicitur. *Septies cadet justus, & resurget, quia statim se colliget & resipiscet*. Collatio
Prov.
24 16.

MEDITATIONES

Ante Confessionem Sacramentalem, & sacram Communionem.

Quoniam ad parandam conscientie munditiam, quod in hac parte meditationum agitur, confert plurimum frequens usus & pius istorum Sacramentorum, de iis aliquas meditationes visum est proponere.

MEDITATIO XXX.

De Sacramento Pœnitentiæ.

PUNCTUM PRIMUM.

Pœnitentiæ
excellen-
tia.I.
Isa. 43.
25.

QUÒd eximium sit beneficium Dei, Sacramentum Pœnitentiæ. 1. Quia cùm solius Dei sit peccata remittere, ut dicit ipse per Isaiam. *Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me*, voluit tamen hanc potestatem cum hominibus communicare, perinde peccato obnoxiiis & ejusdem Sacramenti ope indigentibus, ut peccatoribus animos adderet, quando ipsi Sacerdotes eadem laborant infirmitate, unde compati possint. Contulit autem potestatem absque omni restrictione, aut exceptione illius generis, peccati, vel numeri culparum, si vel septuagesies septies, quod est, vel si Infinities homo peccaverit. Ex quo apparet bonitas Dei, quæ sic est prona & facilis ad ignoscendum, imò optat ignoscere.

2.

2. Quòd Deus severissimum judicium, quod post hanc vitam manet, commutaverit in hoc placidissimum Sacramentum Pœnitentiæ, mo-

1. Cor. 11.

31.

Nah 1.9.

do uti velimus, juxta Pauli sententiam. *Si nosmet ipsos judicaremus, non utique judicaremur.* Quia ut alibi dicitur, *Non consurget duplex tribulatio.*

3.

Zach. 13.

I.

3. *Hic est fons patens domui David, & habitantibus Ierusalem in ablutionem peccatoris & menstruata.*

PUN-

PUNCTUM II.

QUOD actus confitendi sit præstantissimus ob
 adjunctas virtutes, quæ simul exercentur. Actus
virtutis
confes-
sionis.
 1. Est fides, qua creditur, aalem potestatem ho-
 minibus datam esse à Deo, & quasi claves regni
 cœlorum. 2. Spes, qua contra usum aliorum
 tribunalium per confessionem facti speratur
 absolutio à reatu. 3. Charitas, ex qua procedit
 dolor peccatorum, & studium recuperandæ
 gratiæ, qua inhæreamus Deo. 4. Humilitas in
 aperiendo secreta cordis homini, ad sui con-
 fusionem, ut velit haberi pro eo, quod est pec-
 cator. 5. Obedientia, in exequendo præcepto,
 quamvis difficili, confessionis, subjiciendoque
 se homini, paratum ad facienda injuncta. 6. Iu-
 stitia quando ad satisfaciendum Deo pro offen-
 sis, personam sumit ipsemet accusatoris, & te-
 stis, sententiæque executoris. 7. Fortitudo in
 superanda vehementi inclinatione, ad oc-
 cultanda excusandaque peccata, quod fecit
 Adam in paradiso, & pro magno prædicat S.
 Iob. *Si abscondi, quasi homo peccatum meum.* Iob. 31.
33.
 Imò, nonnunquam plus requiritur fortitudinis
 ad seipsum in hac re vincendum, quàm fuerat
 necessaria ad præcavendum peccatum.

Hinc constat, humilem confessionem esse
 opus magni meriti, prædictosque actus ma- Meri-
tum con-
fitendi
 gno fervore concipiendos esse, quò sit confes-
 sio fructuosior. *Puer ab Elisæo suscitatus osci-* 4. Reg. 4.
35.
navit septies, ita nos per hos septem actus, qua-
 si totidem respiraciones, recipimus vitam gra-

tiæ: & æquum est, ut cùm in hoc Sacramento dimittantur peccata septem mortalia, & dona septem Spiritûs Sancti conferantur, vicissim DEO hõsce actus totidem offeramus.

PUNCTUM III.

3. Fruct^o FRUCTUS Sacramenti hujus considerandi sunt, qui reduci possunt ad tres, de quibus dicitur. *Regnum Dei est iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu Sancto.*
- Rom. 14. 17.*
1. 1. Est *Iustitia*, hoc est, gratia sanctificans animam, gratiamque Deo faciens, & constituens filium Dei. Cui adnexa est charitas, cæteraque dona Spiritûs Sancti, virtutesque infusæ. Quod si jam justificatus ad Sacramentum accedit, recipit augmentum gratiæ: nam, *Qui justus est, iustificetur adhuc.* 2. *Pax*; utique cum Deo, sed & ab aliis inimicis; quales sunt ipsa in primis peccata, deinde dæmones, & passionum propria. Primos hostes, hoc est, peccata penitus delet. Secundos fugat, quippe non sustinent dæmones, manifestari medico morbos animæ. Tertios subigit Spiritui, sicut ait Sapiens: *Cùm placuerint Domino via hominis inimicos quoque eius convertet ad pacem.* Nempe tentationes & internæ difficultates occultatæ non sinunt animam quiescere, expositæ autem Patri spirituali remittunt impugnationem. 3. *Gaudiû*. *Gaudium* in Spiritu Sancto, depulsa nube tristi-tiæ, ex aculeo conscientiæ, & serenitate reddita ex testimonio remissionis peccatorum, & meliore

meliore spe salutis: quod experiebatur David: *Auditui meo dabis gaudium & letitiam, & exultabunt ossa humiliata.* Ipsa ossa reviviscunt, quæ exsiccabat tristitia. *Ps 50.10.*

Ex horum consideratione fructuum excita-
bo meipsum ad superandas difficultates con-
fessionis, tum etiam ex eo, quòd Christus tan-
tò majora præstiterit, ut mihi veniam para-
ret peccatorum. Denique, quòd potuisset
graviora his mihi imponere, ad remissionem
obtinendam, qui alioqui reus eram æternæ
confusionis, quare in me quadrat illud servi
dictum ad Naamen: *Pater, etsi rem grandem*
dixisset tibi Propheta, certè facere debueras:
quantò magis, quia nunc dixit tibi: Lavare,
& mundaberis? Ergo pro anima tua non con-
fundaris, dicere verum: *Est enim confusio ad-*
ducens peccatum, & est confusio adducens glo-
riam & gratiam. *4. Reg 5.*
13.
Eccl. 4.
24.

MEDITATIO XXXI.

Præparatio ad Confessionem.

ANte iudicium Sacramentale instituum ego *Actus*
ipse mecum iudicium de meipso. Ubi *Pœnit.*
Ratio ipsa sit iudex, decernens de gravitate culpa-
rum, & severam indicens pœnam. *Conscientia*
accusator accuratissimus nihil indiscussum re-
linquens; *Timor* autem divini iudicii, quasi li-
ctor, me ad quævis pro avertenda severitate il-
lius iudicij velut adstringens, paratùmque ex-
hibens.

hibens. Denique *dolor* sit exactor pœnæ. Et est quod S. Gregorius ait: *Conscientia accusat, ratio judicat, timor ligat, dolor excruciat.* Porro iudicium hoc privatum peragam, supremum iudicem Deum ante oculos constituens, inspectorem totius meæ actionis: ut inde extimuler ad severiùs procedendum adversum me, quod exoptabat S. Iob: *Quis tribuat, ut veniam usque ad solium ejus? ponam coram eo iudicium, & os meum replebo increpationibus.* Et Isaias: *Reduc me in memoriam, & iudicemur simul.*

Job. 23.
4.
Isa. 43.
26.

PUNCTUM PRIMUM.

Sunt partes pœnitentiæ.

Quòd Deus voluerit, ut actus hominis ipsius, essent pars Sacramenti Pœnitentiæ, ut qui nostris actibus Deum offendimus, nostris quoq; divina ope factis impetraremus veniam, Quare convenit, ut quàm exactissimè perficiantur, sicut universè monemur: *In omnibus operibus tuis præcellens esto.* Sunt porro tres, *Contritio, Confessio, Satisfactio:* Quæ respondent triplici generi culparum, cogitationis, oris, & operis, pro singulis speciatim implorabimus gratiam; pro contritione. à Spiritu Sancto, qui est amor, ex quo debet manare contritio; à Filio, pro confessione, ut qui est sapientia, faciat me cognoscere exactè omnia, & integrè confiteri: à Patre pro satisfactione, ut cujus est potentia, conferat fortitudinem ad exequenda opera satisfactionis, fructusque faciendo pœnitentiæ.

Contritio.

Confessio.

Satisfactio.

PUN.

PUNCTUM II.

Requisita ad prædictos actus. Ac primò Confusio qualis.
 ad contritionem non sufficit dolor ex metu servili supplicii, qui vocatur atritio, sed debet ex amore Dei super omnia proficisci, qui vocatur contritio. Est autem contritio mensurata gratiæ in Sacramento conferendæ, ut pro magnitudine contritionis, datur gratia major vel minor. Ex quo intelligitur, quanti referat dolorem esse quàm maximum. Ad quem excitandum juvant allata superiùs med. V. quibus Similia.
 addi possunt ista.

I. Quod si mater amarissimè flet super mortem unigeniti, quomodo non ego super morte spiritali animæ meæ, unicæ & dilectæ, quam ipse interemi peccando? *Luctum*, inquit Jerem. I. Ut Mater unigenitum.
unigeniti fac tibi, planctum amarum. Et verò Jer. 6 26.
 planctus super filio est inutilis, iste verò super animam, reddit illi vitam. Nec solùm flendum, quia mihi periit anima, sed quia periit Deo, cujus in primis erat. Ergo, *Domine, erue à fratre mea animam meam, & de manu canis unicam meam.* Ps. 21, 21

II. De Christi morte est apud Zachariam, II. Ut Christum crucifixum.
Plangent eum planctu, quasi super unigenitum. Ego autem peccando præbui occasionem morti ejus, imò, *rursum mihimet ipsi Filium Dei crucifixi, & ostentui habui.* Et quibus non lacrymis Zach. 12.
 tantum facinus expiabo?

III. *Sponsa mæret de amisso sponso, cum quo omnia amisit, & anima dolore latis unquam poterit* III. Ut Sponsam amissam.

poterit jacturam cœlesti sponsi, omniumque, quæ sibi contulerat charismatum? Viduata porro caret etiam fructu prolis bonorum operum. Quod si istæ considerationes lacrymas amoris non eliciunt, accersantur aliæ, à severitate divini judicii, & suppliciorum, quæ timoris lacrymas provocent, unde ad amorem fiat gradus.

PUNCTUM III.

Cōfessio
1. **R**equisita ad Confessionem. i. Propositum
integra. certum confitendi omnia, superata omni
confusione. Nam, si pudore nunc vincaris,

quomodo feres confusionem judicii tremendi? & cum tua delicta perspecta sint Deo, ut quid refugis eadem ministro illius manifestare? præsertim, quòd manifestatio hæc est tibi ad vitam, non sicut illa *Achan*, cum jussus est *confiteri furtum, & dare gloriam Deo*, ob quod lapidatus est; sed qualis fuit Davidis apud *Nathan*, à quo retulit responsum, *Et Dominus transtulit peccatum tuum*. Quare expedit, ut confessio inchoetur ab eo peccato, de quo mox erubescimus: ut Goliath prostrato, phalanges reliquæ faciliè profligabuntur.

Ios. 7. 25.

1. Reg.

12. 13.

ii. **C**andida. II. Propositum cum omni demissione confitendis, ut sit confessio clara & simplex, absque excusatione sui, vel accusatione alterius, ut fecere primi parentes; item absque diminutione peccati, vel etiam exaggeratione, quæ obstet veritate, in qua potest subesse superbia per ostentationem humilitatis.

III. Ut

Preparatio ad confessionem. 127

III. Ut velit Confessarii monita patienter, libentérque audire, ut audivit David reprehensionem Prophetæ. *Audi tacens, & pro reverentia accedit tibi bona gratia.*

III.
Humilis
Eccl. 32.
9.

Conferet ad hæc, intueri personam Confessarii tanquam Dei ipsius, Deúmque in illo interioriùs & exterioriùs venerari, nam & ideo sacerdos non utitur verbis precatoriis in absolven- do, sed absolutæ potestatis. *Ego te absolvo.* O quanti istud salutis verbum comparari dignum est? & amittes tu ob levissimum pudorem? Audi Sapientem. *Quàm bonum est correptum manifestare pœnitentiam? sic erim effugies voluntarium peccatum.* Si manifestaveris *Omni- um iniquitatum tuarum non recordebitur Dominus.*

Sacer-
dos
Dei Vi-
carius.

Eccl. 20.
4.

Ezech.
18. 22.

PUNCTUM IV.

Circa Satisfactionem. I. Paratus ero præstare omnia, quæ mihi fuerint à Confessario injuncta, vel ad medicinam peccato faciendam, vel ad satisfaciendum: Deo pro injuria, nam cum gratis mihi remittatur pœna æterna culpæ mortali debita, inque temporariam committetur, convenit, ut hanc tota voluntate suscipiam, sicut David. *Ego in flagella paratus sum, & dolor meus in conspectu meo semper; quoniam iniquitatem meam annuntiabo, & cogitabo pro peccato meo.*

Satisfa-
tio.

I.
Obediēs

Pf. 37.
18.

II. Iuverit memoria acerbissimæ pœnitentiæ, quam Christus in passione sua subivit pro peccatis meis, ne pro magno mihi sit, tantò minorem pro reatu me peragere. Confert etiam pœ-

II.
Memo-
ria pas-
sionis
Christi,

nas

Purga-
torii.

nas purgatorii cogitare, quæ cum gravissimæ sint, licet eas nunc redimere minori multò satisfactione. Quin hæc ipsa satisfactio acceptatur à Deo ad novum augmentum gratiæ & gloriæ, quod purgatorii cruciatibus non est concessum.

III.
Propos-
tum e-
médan-
di.Ier. 31.
21.

III. Necessarium est, serium propositum non peccandi in posterum, sine quo est contitio ficta, confessio sacrilega, satisfactio inutilis, & absolutio iuanis ab effectu, quin nec venialis culpa absque simili proposito remitti potest. Quamobrem, ut monet Ieremias, *Statue tibi speculam* (explora peccata tua) *pone tibi amari- tudines* (amarè illa deffe) *digire cor tuum in viam rectam, in qua ambulasti*, quod est, pronpone ex corde vitam tuam corrigere.

MEDITATIO XXXII.

*Gratiarum actio pro beneficio ab-
solutionis.*

Confes-
laudis.Osea 14.
2.Vitulila-
biorum.

Duplex est confessio, & peccatorum, & lau- dis divinæ: convenit autem, ut hæc illi suc- cedat, quod suadet Oseas. *Convertere. Israël, ad Dominum Deum tuum, quoniam corruiisti in ini- quitate tua. Tollite vobiscum verba, & dicite ei, Omnem aufer iniquitatem, & accipe bonum & reddemus vitulos labiorum nostrorū.* En humilis confessio peccati, cum ait *Omnem aufer iniqui- tatem*, propositum autem emendationis ibi. *Et accipe bonum*, deniq; gratiarum actio sunt vitu- li labiorum. De qua etiam David, *Sacrificium laudis honorificabit me, & illic iter, quò ostendam illi*

illi salutare Dei, nempe gratitudo, pro accepta gratia, est via ad perfectam salutem consequendam. Ideo Christo tantopere placuit Samaritanus ille, qui cum aliis novem à lepra mundatus, rediit unicus ad gratias agendas. Gratitudo.

Opportunum fuerit in templum se recipere, & coram venerabili Sacramento, opus hoc peragere gratiarum, memorando dulce illud verbum ac potens: *Absolvo te: quòd auditui meo dedit gaudium, & exultare fecit ossa humiliata.* Ps. 5010 Constant autem gratiæ tribus actibus, agnitione beneficii, laude auctoris, oblatione certi operis in illius obsequium.

PUNCTUM PRIMUM.

Agnitio beneficiorum Dei in Sacramento Benefi-
pœnitentiæ præceptorum. cia con-
1. Quòd omnia peccata mihi condonaverit, etiam ea, quæ non fessionis,
fuerim confessus per oblivionem, aut ignorantiam inculpabilem. 1.
2. Quòd animum pacaverit 2.
meum à passionibus internis agitatum. 3.
3. Quòd à morte æterna, & ea, quam privatio gratiæ, 4.
& amicitia divinæ affert, me vindicaverit. 4.
4. Quòd in misericordia sua prævenerit me, ut 5.
titè obirem Sacramentum, auxiliâque nunc offerat oportuna ad vincendas tentationes, permanendûmque in gratia. 5.
5. Quòd repleverit in 6.
bonis desiderium meum, donans gratiam & charitatem, virtutésque reliquas infusas, aut si 6.
aderant, novis augens incrementis. 6.
6. Quòd renovaverit, ut aquilæ juventutem meam, depositis actibus veteris hominis alacré inque red-

I dens

dens ad opera virtutum, & viam mandatorum
Dei novo fervore decurrendam.

PUNCTUM II.

Confessio laudis pro iisdem beneficiis. Quae-
drat illud Canticum Davidis, *Benedic anima*
Ps. 102. 1 *mea Domino, & omnia, quae intra me sunt, nomini*
sancto eius, quod licebit percurrere. Orabo sup-
pl. 40. 3 *plex, ut impleatur in me illud. Qui sperant in*
Domino, mutabunt fortitudinem, assumunt penas
sicut aquila, current & non laborabunt; ambula-
bunt, & non deficient.

PUNCTUM III.

I.
Recidiva cavenda. **O**blatio operis pro beneficiis. i. Praecipuum
est cautio à recidivo, quod monuit Domi-
nus. *Ecce sanus factus es, jam noli peccare, ne de-*
Ioan. 5. *terius tibi aliquid contingat, ne ut canis revertat*
14. *ad vomitum, aut locum des septem aliis spiriti-*
2 Pet. 2. *bus nequioribus, & fiant novissima pejora priori-*
22. *bus, Et est signum non seriae poenitentiae, mox*
Luc. 11. *secutus lapsus, & tali convenit illud. Qui bap-*
26. *tizatur à mortuo, & iterum tangit eum, quid profi-*
Eccl. 24. *cit lavatio illius? sic homo, qui jejuna in peccatis*
30. *suis, & iterum eadem faciens, quid proficit humi-*
Prov. 24 *liando; sed orationem illius quis exaudiet? Nec*
16. *ideo tamen animum despondebo, nam septies*
cadit justus, resurgit.

II.
Poenitentia non differen- **II.** Implebo statim injunctam poenitentiam,
aut si minus licet totam, saltem ejus partem,
cum affectu obedientiae, & cum fervore amo-
ris, cupiens multò plura praestare, dicamque
cum

cum servo illo debitore. *Patientiam habe in me, Mat 20. & omnia reddam tibi.*

III. Comparabo me ad sacram Evcharistiam percipiendam, quo opere non est aliud efficacius ad gratiam referendam. *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, & nomen Domini invocabo.*

III.
S. Ev-
charistia
sumptio
Ps. 115.
12.

MEDITATIO XXXIII.

Preparatio ad sacram Communionem.

DE excellentia & fructu Sacramenti hujus considerabitur in 4. parte; ubi de institutione; & in 6. parte, inter beneficia. Nunc considerationes tantum aliqua proponuntur præparatoria ad sumptum. *Dignitas visitantis, vilitas visitati, modus, finis.*

PUNCTUM PRIMUM.

Dignitas visitantis. Perfectiones divinae in Christo consideranda sunt, & qua est in se infinitus, & qua extra se est principium, finisque omnium, & cum tantus sit, non fuit ei satis induisse carnem nostram, nisi etiam singulis sese hominibus corporaliter communicaret, & in eis sedem thronumque collocaret, quo accederemus cum fiducia misericordiae consequendae, auxiliique opportuni.

I.
Excel-
lentia
Divini-
tatis
Christi.

Deinde consideretur idem Christus, qua homo. Is est, qui in utero Virginis conceptus, mortuusque novem mensibus, tabernaculum

II.
Huma-
nitatis.

suum innumeris & amplissimis ornavit donis. Qui, adhuc ex utero, sanctificavit præcursorem, ejusque matrem Spiritu Sancto replevit, quidni ad me veniens, & in me existens, pariter faciat suæ gratiæ participem? Iam natus, & in præsepio locatus, adoratores suos Pastores & Magos magnis impertiit bonis, & qui ipsum intra me venerabundus excipio, exosculor, in-donatus relinquer? Iam natu grandis obibat regiones benefaciendo & sanando omnes, & ad me ingressus non similia præstabit? Caro illa tot cruciata suppliciis, & sanguis ille per tormenta effusus pro salute mea, in Sacramento sumpta, non operabuntur in me salutis effectum? Hic est qui spoliavit infernum, in cælos ascendit, & sedet à dextris Dei, dans bona hominibus. Hic egit mortalis. *Magistrum, Medicum, Redemptorem, Pastorem, & Sacerdotem* pro me, haud dubiè talem se nunc quoque exhibebit animæ meæ, quando tam benignè ad eam ingredi non dedignatur.

Officia
Christi.

- Ergo ad illius me pedes provolvam cum Mag-
Luc. 7. dalena, lavans eos lacrymis contritionis, cum
38. *Syrophanissa tangam* fiducialiter *ejus vestimenti*
Affectus *fimbriam*, ut sanus fiam. Immittam in latus ma-
Mat. 9. nusque ejus manum meam & digitos, excla-
28. mans cū Thoma, *Dominus meus, & Deus meus.*
Joan. 20,
23.

PUNCTUM II.

Vilitas
hominis
Vilitas visitati. Is est homo, ad quem diver-
 tit Deus. O vile hospitium, nec vile tan-
 tum,

tum, sed immundum & horridum! Lingua hominis, quâ primùm excipit Christum venientem, est universitas iniquitatis; guttur, quod demittit, gurgēs crapulæ, & sepulchrum patens, fœtorem omnem exhalans; pectus & interiora, quod inducitur, est sentina pravæ cogitationum & appetitionum.

Talis est homo ex se, nisi tu, Domine, laveris illum, & ornaveris; & vel fuisse aliquando talem, sufficit, ut indignus reputetur favore tam eximio visitationis tuæ: visitas tamen, & mansionem apud eum facis, & cænas cum illo: *Psalm 42*
O inclina cælos tuos & descende! adhuc tecum cælestium virtutum comitatum, quo adorne- tur thalamus animæ meæ, ad dignè te excipiendum. *Oratio.* O Spiritus Sancte, & Sanctificator! qui gloriosæ Virginis Matris Mariæ corpus & animam, ut dignum Filii Dei habitaculum effici mereretur, plenitudine gratiæ præparasti, da, ut qui eundem Dominum excepturus sum, si minus pari, quod fieri nequit, puritate, saltem non indignè suscipiam.

PUNCTUM III.

Modus visitandi hominem. Suffecisset, si Modus, modò se in Sacramento præsentem exhibuisset aspiciendum & adorandum, ut olim serpentem æneum; vel ad summum, si tangeudum, ut virtus de illo exiens sanaret nos ab infirmitatibus animæ spiritualibus. At voluit intimè nobis copulari & in ipsa viscera pervadere, Manducideoque in cibum se tradidit. Et impletur hîc carivultus

Jerem. 31 etiam illud. *Homo circumdabit virū*, complectitur enim Christum, perfectum Deum & hominem, non brachiis, sed intimis visceribus, quoad sacræ perdurant species divini Sacramenti.

PUNCTUM IV.

Finis.

Finis visitandi hominem, nempe ut ei speciatim illa conferat, ob quæ mortalis olim venit in mundum. Itaque venit 1. Ut Salvator, quo pretium sui sanguinis mihi communicet. 2. Ut medicus, ad tollendas ægrotudines per opportuna pharmaca. 3. Ut magister, ad instruendum & illuminandum. 4. Ut sacerdos per hoc sacramentum applicaturus mihi fructum sui cruenti sacrificii. 5. Sicut nutrix, ut lactet me sua dulcedine, pacis osculum præbeat, sibi que adstringat amplexu charitatis, impleaturque illud sponsæ desiderium. *Osculetur me osculo oris sui.* Sed & alia similia licet cogitare, quòd veniat, ut pastor me requirens, ut defensor, ad protegendum, ut ignis, ad purificandum & accendendum cor meum charitate.

Cant. 1. 1

Propria egestas.

Post hæc, vel potius inter hæc, dum singulas causas considero veniendi, vicissim necessitatem meam conferam: veluti quàm indigeam Salvatore, medico, magistro, & reliquis. Hinc partim admirabor dignationem Dei, partim vota inflammata concipiam, fruendi tam multiplici bono. Admirabor: nam quid opus erat ob eos fines sic se demittere? Elias & Elisæus super defuncti pueri membra seipsos contraxerunt,

sunt, membra membris jungentes, ut illum ad vitam revocarent. Sic se Dominus majestatis in panis particulam restringit, ut vitam mihi reddat, & poterat id solo nutu facere. Quando autem venire ipse vult ad sanandum me, quâ satis exardescam in illius desiderium? Dicam: *Excita potentiam tuâ, & veni, ut salvum me facias. Utinam disrumperes cælos, & descenderes, à facie tua montes defluerent*, elata corda amore liquescerent, *Rorate cæli desuper, & nubes pluant justum.* Hisce & similibus sententiis me accendam cupiditate participandi divina mysteria, in ipso puncto maximè communionis: nam hic cibus, quò profit, quàm avidissimè capiendus est. Sed & contemplatione tantæ puritatis & sanctitatis, ô velim purior esse astris! Certè dabo operam, ut me à præcedenti communionem die ita mente & corpore custodiam, ut in nulla re vel levissima delinquam, ut sicut à media nocte jejunos esse ab omni cibo & potu debeo, ita sim à culpa jejunos.

Oratio.
Ps. 79. 3.
Is. 64. 1.
45. 8.
Puritas.
sumētia.

MEDITATIO XXXIV.

De spirituali Communionem.

Servit hæc cōmunio præparationi. i. ad communionem Sacramentalem: deinde audiendæ Missæ cum fructu. Nam sicut Sacerdos celebrans offert sacrificium in gratiarum actionem pro acceptis beneficiis, ad propitiationem peccatorum pro vivis, & defunctis, & ad impetranda

Com-
muni-
o
spiritalis
ad quid?

petranda nova dona, tum sibi, tum aliis, toti-
que Ecclesiæ: ita audiens Missam, potest ad eos-
dem fines Deo offerre, quod ibi peragitur.
Item, sicut celebrans consumit sacramentaliter
oblationem, ita audiens potest spiritualiter
manducare, & participare de oblatis per actus
internos fidei, spei, & charitatis, dicente Do-
mino. *Ego sum panis vite, qui venit ad me, non
esuriat, & qui credit in me, non sitiet in æternum.*

Ioan. 6.
35.

PUNCTUM PRIMUM.

Actus fi-
dei 4.
Colūnz
1.
2.
3.
4.

Exercenda viva fides circa hoc Sacramentū
quæ quatuor nititur, quasi columnis; *Sapiē-
tiā* Dei, qua valet invenire modos ineffabiles
communicandi se mortalibus; *Bonitate*, qua
propendet ad se communicandum; *Omnipoten-
tiā*, qua potest, quidquid vult, denique *Ve-
ritate*, quæ mentiri non potest; revelavit au-
tem nobis, in hoc Sacramento se verè tradere
seipsum in cibum ac potum.

His nixa fides, renuntiānsque sensibus, firmi-
ter credit, verè & realiter sub illis speciebus
contineri Christum Dominum, verum Deum &
hominem, cum omni gloria, quam in cœlo
habet, & sicut ibi divinitatis suæ conspectu, &
præsentia humanitatis satiat, beátque Sanctos
ita in isto Sacramento repleti bonis animas
esurientium. Expediens fuerit ad actuandum
magis hanc fidem percurrere perfectiones di-
vinas Christi sigillatim, tum etiam humanas,
& quæ egit tulitque propter nos, eliciendo
actus fidei circa singulas; quòd hîc lateat ille
immen-

immensus, omnipotens, &c. & ille pro me natus, passus, &c. sit ille medicus, magister, &c. qualia in præcedenti med. fuerunt indicata. Professio

Profitebor quoque, me ita certò credere ac si præsentem Christum oculis cernerem, nec secùs gaudere de hac latente ipsius præsentia; próque ista dignatione æquè gratias agere.

PUNCTUM II.

EXcitanda certa spes percipiendi fructus pro- Actus
Spei.
missos participantibus hoc Sacramentum, si vel solo desiderio illud sumam, quales sunt. Ican. 6.
5051. &c
*Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Et
Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo. Et. Sicut misit me Pater & ego vivo propter Patrem. qui manducat me, vivet propter me.* Nam potentia Dei non est alligata Sacramentis, quin similes effectus conferre possit & velit, præsertim desiderantibus eos ardentè, cum præcipuè non est opportunum, sumere ipsum Sacramentum, votòque saltem sumitur. Quare dicam cum Centurione. Ceturio
Domine non sum dignus, ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo & sanabitur anima mea. Et Mat. 8. 8
cum pia muliere, *Si tetigero tantum simbriam vestimenti ejus salva ero.* Luc. 8. 4
4.

Quòd si aspectus ænei serpentis sanabat saucios: quidni aspectus fidei in Salvatorem mundi multò magis animam sanet? Si sola umbra Petri curabat omnes: utique & devota memoria hujus divini Sacramenti, quæ plus est, quàm umbra. Serpens.

PUNCTUM III

Charita-
tis actus.

EXercendi sunt actus charitatis, quibus uni-
mur Deo, & conveniunt huic maximè Sa-
cramento, quod est unionis. Amabo igitur illas
perfectiones Dei, quæ in primis elucent in isto
Sacramento, bonitatem, charitatem, poten-
tiam, liberalitatem, vicissim optans me ip-
si liberalem exhibere. Cupiam Deo inhære-
re perfectè, & sine intermissione, ejusque si-
militudinem vivam per virtutum actiones in
me exprimere, ac potissimum per idem cum
Deo velle & nolle. Velim ex animo, ut om-
nes Christum in hoc Sacramento agnoscant,
& venerentur, atque divitias in eo latentes par-
ticipent, gratias agentes & benedicentes Deo
pro tam eximio dono. Offeram me totum Deo,
qui cum in omnibus suis operibus mirabilis sit,
in isto etiam summè amabilis. Proponam igi-
tur amare illum ex toto corde, mente, anima,
fortitudine, & viribus: tum quia per seipsum
dignissimus est, & omni amore major: tum ob
tam eximia beneficia, quibus prævenit nos.

MEDITATIO XXXV.

Gratiarum actio post Communionem.

Magni refert bene ut illo tempore, quo
apud nos Christus demoratur post sum-
ptam Eucharistiam, nam & tunc habet locum
Christi ipsius dictum: *Quamdiu sum in mundo, lux*
sum

Joan. 9. 5
Eccel. 14.
14.

sum mundi, & illud Ecclesiastici consilium,
Non defrauderis a die bono, & particula boni do-
ni non te praterat.

PUNCTUM PRIMUM.

EXcitanda primùm est fides ardentior præ- Fides
sentia Christi, & quòd ille talis, & tantus jã præsen-
mihi adsit, quia verò Rex non venit absque co- tia Chri-
mitatu, me circum Angelis vallatum intuebor, sti.
& percussus tantæ majestatis reverentia, con-
fundar apud me ipsum, dicamque Domino cum
S. Petro. *Exi à me, quia homo peccator sum*: vel *Luc. 5. 8.*
cum Elisabetha, unde hoc mihi, ut veniat Dominus *c. 2. 3.*
meus ad me? & illud? *Quid est homo, quod memor*
es ejus? & *ô Domine Dominus noster quã admira-* *Psal. 8. 5*
bile est nomen tuum? Atque isti humilitatis & re- *Psal. 8. 2*
verentia sunt affectus. Deinde excitabo affectus *Affectus*
gratiarum, vel cum Seraphim & Cherubim qui *laudis.*
incessabili voce proclamant Sanctus, Sanctus, San- *Isa. 6. 3.*
ctus Dominus Deus Sabaoth. hoc est, exercituum,
sive virtutum. Vel cum pueris Hebræorum. *Ho-*
sanna filio David, Benedictus, qui venit in nomine
Domini, Hosanna in altissimis. Vel cum tribus
pueris in fornace invitabo omnes creaturas,
Benedicite omnia opera Domini Domino, laudate *Mai. 21.*
& superexaltate eum in secula. Licebit etiam sigil- *9.*
latim invitare ad laudandum Deum novem *Dan. 3.*
choros Angelorum, tum singulos Sanctorum *52,*
choros, Patriarcharum, Prophetarum, Aposto- *Invita-*
lorum, Martyrum, Confessorum, Sacerdotum, *tio San-*
etorum. *etorum.*
Virginum, Viduarum, Sanctorumque omnium.

Quin meas ipsas potentias animæ, internas externasque provocabo ad glorificandum Deum. Vos oculi mei, quibus datum est cernere in hoc sacratissimo velamine Dominum majestatis, tu lingua, labia, palatum, pectus, quæ tactu illius sanctificamini, tu mens, voluntas, memoria, quas reficit hoc celeste manna. *Ecce Dan. 3. omnia, quæ intra me sunt, benedicite Domino, qui est laudabilis & gloriosus in secula.*

PUNCTUM II.

1. **P**ost affectus submissionis & tantæ laudis, me conferam ad hauriendum fructum ex Christi præsentia, ac primò per amorem arcè illum complectar cum sponsa. *Inveni, quæ diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam. Non mors, neque vita, neque creatura alia potest me separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino meo:*

2. **D**einde Effundam in conspectu ejus orationem meam, & tribulationem meam ante ipsū pronuntiabo, sigillatim exponens necessitates meas spirituales, & vitia, à quibus maximè impugnor, & postulans ab eo remedium, qui medicus est, lumen à magistro, auxilium à potente, & ut impleatur in me illud ad Zachæū. *Quia hodie huic domui salus à Deo facta est.* Urgebo autè instanter, ac velut Iacob cum eo luētans: *Non dimittam, nisi benedixerit mihi.*

PUNCTUM III.

Convenit tanto hospiti munus aliquod offerre. Ille quidem dicit: *Sto ad ostium, & pulso,*

Apoc. 3. 20.

Grat. actio post Communionem. 141

*pulso, si quis audierit vocem meam, & aperueris
ianuam, intrabo ad illum, & cenabo cum ipso, &
ipse mecum.* Quare videtur cœnam expetere.
Ille quidem sua secum infert fercula, quibus Oblatio
sui.
animam pascit, delicias spirituales, sed & pas-
ci vult à nobis. Apponam ergo ipsi, quod futu-
rum est ei gratissimum, in primis cor meum,
quod & petit: *Fili, præbe mihi cor tuum.* Imò Prov. 23.
26.
Domine, libens offero: accipe, & quia tuum
erit, fac, ne deinceps quidquam in illud subre-
pat, quod alienum sit à te. Sed & *corpus meum* Rom. 12.
offerò, hostiam viventem, sanctam, Deo placentē: 1.
cupiens mortificationem tuam, bone Iesu! in cor- 2. Cor. 4.
10.
pore meo circumferre; & ibi me præcipuè mor-
tificare, unde maxime impugnor.

Præter has spirituales dapes, è re fuerit, Elemo.
Christum ipsum in pauperibus pascere, si facul-
tas subsit. Religiosus autem vota sua *paupertatis,*
castitatis, & obedientie opportunè renova-
bit. Sed & aliquid peculiare offeram eo die per-
ficiendum, quem in affectibus pietatis tradu-
cam, implens illud: *Fasciculus myrrha dilectus* Cant. 1.
15.
meus mihi, inter ubera mea commorabitur: Et
Vivo ego, jam non ego, vivit verò in me Christus. Ga. 2. 10.
Et, *In fortitudine cibi istius ambulabo usque ad* 3. Reg.
19. 3.
montem Dei Horeb. Orabo tandem, ut postquã
consumptis sacris speciebus, corporalem suam
præsentiam subtraxerit, peculiari tamen pro-
tectione sua non me unquam destituat, assi-
duam mihi sui ipsius memoriam jugiter inge-
rendo.

MEDI-

MEDITATIO XXXVI.

De Purgatorio.

Scopus.

Scopus hujus meditationis est excitare eos, qui in via purgativa sunt, ad opera satisfactoria pro peccatis suis suscipienda, & vivant etiam ut miserti animarum purgatorii, si eas suffragiis sublevare velint.

PUNCTUM I.

Purgatorium
ad quid?

Quod Deus constituerit, ut homo quicumque mortalis peccati reus, etiam post delectam culpam, & æternam pœnam condonatum, debitor maneat subeundi aliquam satisfactionem temporariam, quam si in præsentis vita non exsolverit, persolvat post mortem, priusquam ad gloriam Beatorum admittatur. Atque ad eam rem destinavit Deus locum inferioribus terræ partibus, quo anima à proprio Angelo deducitur purganda. Circa hanc fidei veritatem suscipiam primùm justitiam Dei, qui quamvis liberaliter remittit culpam pœnamque æternam; tamen non relinquit prorsus peccatum impunitum. Vnde etiam in ipso Sacramento pœnitentiæ voluit satisfactionem aliquam injungi à Sacerdote pro delicti modo. Verùm *superexaltat misericordia judicium*; siquidem loco tantorum & sempiternorum suppliciorum; ad correctionem nostram, temporali contentus est animadversione. Cooperabor igitur divinæ
justitiæ,

Iustitia
Dei.

1ae. 2. 13

justitiæ, & libenter à meipso pœnas exigam, quas ille constitui; parùm putans, quòd in hac vita perpetior, pro debitis in altera peccato meo æternis cruciatibus.

Deinde expendam, quod si minus nunc exsolvero debitum istud, erit mihi luendum post mortem, quando divina id justitia postulat, & nemo, nisi planè omni debito solutus, atque purgatus in cælum admittitur. Atque utinam modò ita viverem, ut nihil post ea repurgandum superesset.

Præterea considerabo, quòd nò solùm reliquiæ peccatorum mortalium exsolvendæ sicut, verùm etiam venialium, & quotidianarum culparum reatus, nisi pœnis voluntariis in hac vita tollatur, erit in altera per ignem expiandus, sicut dicit Apostolus: *Et salvi erunt sed tamen quasi per ignem.* Ex qua re colligam quântopere Deus omne peccatũ detestetur, quando neque justos & amicos suos ob leves culpas ad conspectum suum admittit; sed in dirum carcerem prius macerandos, expurgandòsque detrudit.

PUNCTUM II.

Quod in Purgatorio est pœna damni, dilatio nimirum visionis beatificæ. Hanc animæ justæ graviter sentiunt, postquam à corpore solutæ purius intelligunt, quantum sit illud bonum, quo adhuc carent. *Vnde spes, qua differtur, affligit animam.* Deinde charitas in illis animabus est expeditior ab omni distractione, quò feruntur in Deum intensius: sicque est eis acerbior

2.
Puritas
necessa-
ria.

3.
Venialia
tollèda.

1. Cor 3.
15.

Pœnæ
damni
causæ
1.
Prov. 13
12.
2.

Ps. 119. 5 bior separatio à Dei visione. Quare intimis sensibus dicunt: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* Tertio aguntur ab ignorantia temporis, in quod earum liberatio differenda sit, nam etsi divinæ se committunt voluntati; dura tamen est eis incerta expectatio, præsertim dum considerant olim se minus fuisse sollicitas de videndo quamprimum Deo; ut meritò nunc puniantur dilatione incerta, quando maximè cuperent Deum videre. Postremò inde etiam cruciantur, quòd à Christi humanitatis conspectu, ejusque matris, & à commercio reliquorum Sanctorum jucundissimo arceantur.

PUNCTUM III.

Ignis Inferni, & Purgatorij. **Q**uòd in Purgatorio sit pœna etiam sensus à vero igne, qualis est inferni, & multò, quàm noxter sit acrior: agit autem cruciatque tanquàm instrumentum divinæ justitiæ à Deo supra naturam motus, ad animas ipsas excruciantas; sicque *Mal. 3.* *Velus aurum & argentum percolandas, expurgandasque, ut Malachias loquitur. Neque ibi est quod à sensu doloris animam avertat, ac distrahat; sicut in hac vita complura sunt. Quare illa pœna putatur gravior omni alia vitæ mortalis, etiam quorumvis Martyrum, Christi que ipsius. Ergo vivam, ut tali purgatione non sit opus.*

I. **Affectus timoris** Concipiam ex his tres affectus. Primus esto timoris divinæ justitiæ, quando sic animadvertit in amicos, vel ob leves culpas, quos alioqui amat, & à quibus amatur, ita, ut majori terrore sit ista

fit ista animadversio, quàm damnatorum in inferno, quòd illi capitales inimici sint, & irconciliabiles, isti autem dilecti, & electi. Secundò eliciam propositum satisfaciendi potius in hac vita, ubi mitiori pœna licet debitum solvere, & ubi satisfactio ipsa simul valet ad meritum gratiæ & gloriæ, quod in Purgatorio non habet locum. Proinde rogabo Deum, ut quod minus sponte meâ præstitero, ipse tribulationibus immixtis suppleat, quòd futuras pœnas prævertam.

2.
Satisfactio.

Tertiò, exhorrescam etiam peccata venialia quæ similiter in vita altera expiantur. Proinde super fundamentum, quod est Christus, *super adificabo non lignum, & stipulas, sed aurum & argentum, & lapides pretiosos*; nam illa, ut ait Paulus, ignis exuret: *salvus tamen fiet homo ædificans; Sed quasi per ignem.*

3.
Venialium fuga.
1. Cor. 3.
12.

PUNCTUM IV.

EX parte animarum purgantium duo sunt consideranda. 1. Quòd pœnas sustinet patienter, conformantes se divinæ voluntati & justitiæ, quam impleri in se gaudent. Ex quo discam ad-versa patienter ferre, quæ mihi purgatorii ignis loco sunt, cùm alioqui minus crucient, & conferant etiam ad meritum, & à Deo ob eum finem immittantur, ut per ea satisficiam pro debitis peccatorum. Denique cùm omnia, quæ Dei sunt, amabilia justo; sint pariter ejus justitia. 2.

1.
Patientia animarum.

Quòd animæ purgantes vehementer expetunt subsidia viatorum per opera satisfactoria, ali-

2.
Expetit suffragia.

K

que

Mat. 5.
7.

Gratæ
sunt er-
ga nos.

2. Mac.
12. 46.

que suffragia. Quòd si crudelis haberetur, qui proximum igne fortuito circumventum cerne-
ret, & cùm posset, non eriperet: quomodo ex-
cusari poterit Fidelis, qui, quoad potest, anima-
bus defunctorum in tali necessitate non suc-
currit? Cogitabo, quid mihi tunc fieri vellem,
illudque similiter aliis præstabo. Et reddit Deus
vicem, quia *miseriordes misericordiã consequen-
tur*: excitabóque alios, qui mihi subsidium fe-
rant, cùm illuc pertigero. Quin animæ ipsæ à
nobis adjunctæ, cùm in conspectum Dei venerint,
gratas se exhibebūt, pro nobis Deum obsecran-
do. Denique licet opus satisfactorium quod a-
nimab⁹ applico, mihi ipsi detraham, quoad ef-
fectum satisfactionis: ea tamen spiritualis elee-
mosyna meritum & charitatem auget, compen-
satque jacturam. *Sancta igitur & salubris est cogi-
tatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur.*

INTRODUCTIO SECUNDÆ PARTIS. DE EJUS SCOPO.

QUONIAM meditationes viæ *Il-
luminativæ*, uti vocant, tres partes
continent, nempe *Infantiam*, *Pra-
dicationem*, & *Passionem*, seu mor-
tem Salvatoris, per quas tenditur ad viam
unitivam, quæ in duabus postremis partibus
potissimum à nobis tractatur, in prioribus il-
lis scopus meditati propositus esse debet per-
fecta Christi Domini *imitatio*. Nam sicut su-
premus